

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 11-12 stycznia 2018 na kierunku
filologia germańska **prowadzonym**
na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1.....	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	15
Dobre praktyki	15
Zalecenia	15
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	15
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	16
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	23
Dobre praktyki	24
Zalecenia	24
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	25
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	25
Uzasadnienie	29
Dobre praktyki	29
Zalecenia	30
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Dobre praktyki	32
Zalecenia	32
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	32
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	35
Zalecenia	35
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	37
Dobre praktyki	37

Zalecenia	37
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	42
Zalecenia	42
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	42
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	42
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	45
Dobre praktyki	45
Zalecenia	45
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	45
Załączniki:	47
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	47
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	48
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	49
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	63
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	64
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	64
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	64

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr Agnieszka Janiak-Jasińska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Marek Cieszkowski, członek PKA
2. dr hab. Beata Mikołajczyk, ekspert PKA
3. mgr inż. Małgorzata Piechowicz, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. Anna Kostrzewska, ekspert ds. pracodawców
4. Amadeusz Przepolewski, ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „filologia germańska” prowadzonym na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednia wizytacja została dokonana na kierunku „filologia”. Przyznano wówczas ocenę pozytywną (Uchwała Nr 391/2011 z dnia 2 czerwca 2011 r.). Wśród sformułowanych przez Zespół Oceniający uwag znalazły się m.in. zalecenia dot. praktyk studenckich, zaangażowania studentów w prace na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, oceny nauczycieli akademickich, finansowania badań naukowych czy dostępnej infrastruktury. Szczegółowe informacje w tym zakresie wskazano poniżej, w tabeli w pkt. 8.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z Raportem Samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni i Wydziału, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania m.in. z autorami raportu samooceny, osobami odpowiedzialnymi za współpracę międzynarodową oraz programy wymiany studenckiej, członkami zespołów zajmujących się zapewnianiem jakości kształcenia, pracownikami odpowiadającymi za praktyki studenckie, pracownikami odpowiedzialnymi za zasoby biblioteczne i pracę biblioteki, pracownikami Biura Karier, przedstawicielami Samorządu Studentów, studentami, nauczycielami akademickimi, a także pracownikami odpowiedzialnymi za pomoc studentom niepełnosprawnym.

Ponadto przeprowadzono hospitały zajęć, dokonano oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu oraz współpracujący z nią eksperci poinformowali Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Filologia germańska
Poziom kształcenia	Studia I stopnia Studia II stopnia
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk humanistycznych
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo, kulturoznawstwo, literaturoznawstwo
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia: 180 pkt ECTS Studia II stopnia: 120 pkt ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: specjalność: drugi język obcy specjalizacja: językoznawcza, kulturoznawczo-dziennikarska Studia II stopnia: specjalność: drugi język obcy, lingwistyka dla biznesu, tłumaczenia, specjalizacja nauczycielska specjalizacja: językoznawcza, literaturoznawczo-kulturoznawcza, glottodydaktyczna
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia: licencjat Studia II stopnia: magister
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia: 6 Studia II stopnia: 9
Liczba studentów kierunku	Studia I stopnia: 141 Studia II stopnia: 60
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia specjalność drugi język obcy zaawansowany: 2214 specjalność drugi język obcy niezaawansowany: 2240 specjalizacja językoznawcza: 2068 specjalizacja kulturoznawczo-dziennikarska: 2068 Studia II stopnia specjalność drugi język obcy: 1050 specjalność lingwistyka dla biznesu: 1094 specjalność tłumaczeniowa: 1124 specjalność specjalizacja nauczycielska: 1232 (w tym 308 godzin wybranej specjalizacji: językoznawczej, literaturoznawczo-kulturoznawczej, glottodydaktycznej)

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Po zapoznaniu się z argumentami zawartymi w odpowiedzi Jednostki na raport z wizytacji i analizie wszystkich nowych, przesłanych przez Uczelnię dokumentów ZO PKA postanowił zmienić ocenę stopnia spełnienia kryterium trzeciego – skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, podnosząc ją z „zadowalającej” na „w pełni”. Podjęte przez uczelnię działania naprawcze zmierzają do zwiększenia zainteresowania studentów ewaluacją procesu kształcenia, wprowadzono procedurę wyboru starostów roku i ich zastępców, a także zwiększono transparentność przepływu informacji zwrotnych dotyczących dokonywanej przez studentów oceny zajęć dydaktycznych.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1

Uniwersytet Łódzki (UŁ) jest uczelnią, która kontynuuje zapoczątkowaną jeszcze w latach 20. XX w. tradycję kształcenia akademickiego. Swoją działalność postrzega jako misję (por. <http://old.uni.lodz.pl/ouni/misja>; 26.01.2018), opierając ją na pięciu zasadach: wspólnotowości i dialogu, otwartości, jedności w różnorodności, innowacyjności dla rozwoju oraz elitarności. Strategia rozwoju zakłada zmianę jakościową w zarządzaniu uczelnią, budowanie trwałej przewagi konkurencyjnej na lokalnym i regionalnym rynku edukacyjnym, w tym dbałość o jakość kształcenia na różnych jego poziomach (studia I stopnia, studia II stopnia, studia doktoranckie), troskę o rozwój kadry naukowej i jakość prowadzonych badań oraz wspieranie działań służących szeroko rozumianej internacjonalizacji. Przyjęta uchwałą Rady Wydziału Filologicznego UŁ nr 1/2015/206 z dnia 23 października 2015 r. strategia rozwoju Wydziału Filologicznego na lata 2015–2020 wpisuje się w misję i strategię rozwoju UŁ tworząc szeroką przestrzeń dla działań służących wysokiej jakości badań naukowych i kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym i kulturalnym w regionie. Z analizy dokumentacji wynika, że Wydział Filologiczny dysponuje właściwym potencjałem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym dla zapewnienia realizacji wszystkich wytyczonych celów.

Główne założenia i cele polityki jakości kształcenia w Instytucie Filologii Germańskiej wynikają z dokumentów nadrzędnych i stanowią ich rozwinięcie.

Opracowana, wdrożona i realizowana na *filologii germańskiej* koncepcja kształcenia jest efektem synergii zasad humboldtianskiego kształcenia uniwersyteckiego oraz tradycji polskiego kształcenia neofilologicznego przy uwzględnieniu specyfiki uczenia się języka niemieckiego jako języka obcego (DaF). Tak opracowana koncepcja zakłada z jednej strony wykształcenie umiejętności językowych na poziomie C1/C2 na studiach I/II stopnia zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) poprzez stopniowy rozwój słownictwa i wiedzy gramatycznej oraz rozwój umiejętności posługiwania się językiem niemieckim w różnych obszarach komunikacji, z drugiej strony – nabycie i doskonalenie kompetencji filologicznych, niezbędnych do wykonywania różnych zawodów. Kształcenie umiejętności filologicznych odbywa się w blokach zajęć specjalizacyjnych. Wykształcenie (studia I stopnia) i doskonalenie (studia II stopnia) umiejętności filologicznych to procesy oparte o zasadę progresji. Stąd przyjęte przez jednostkę stałe monitorowanie osiągniętych efektów kształcenia. Ważnym elementem koncepcji kształcenia jest także możliwość wyboru przez studenta takich modułów zajęć, które odpowiadają jego zainteresowaniom bądź planom zawodowym. Przyjęte rozwiązania uwzględniają podmiotowość studenta w całym procesie

kształcenia, zakładają świadomość dokonywanych przez niego wyborów i ponoszenie związanych z tymi wyborami konsekwencji. I tak na studiach I stopnia (po 1 roku) studenci wybierają jedną z dwóch specjalizacji: (a) specjalizację językoznawczą lub (b) kulturoznawczo-dziennikarską; ta ostatnia obejmuje także obszar badań literaturoznawczych. Ponadto jednostka oferuje także studentom specjalność z drugim językiem obcym (zaawansowanym i niezaawansowanym) oraz specjalizację glottodydaktyczną (od roku 2017/2018 wyłącznie na studiach II stopnia). Na studiach II stopnia studenci mogą wybrać (a) specjalizację literaturoznawczo-kulturoznawczą lub specjalizację językoznawczą; oprócz tego specjalność z drugim językiem obcym, specjalność lingwistyka dla biznesu lub specjalność tłumaczenia i przekład, jak również moduł nauczania języka polskiego jako obcego/drugiego (odpłatnie).

Tak sformułowana koncepcja kształcenia jest odpowiedzią na potrzeby rynku pracy, przede wszystkim (choć nie tylko) podmiotów działających w obszarze polsko-niemieckich kontaktów gospodarczych, które zainteresowane są absolwentami, dysponującymi rozległą wiedzą (w tym wiedzą interkulturową), umiejętnościami oraz kompetencjami personalnymi i społecznymi.

1.2.

Kierunek *filologia germańska* przyporządkowany jest do obszaru nauk humanistycznych, a efekty kształcenia odnoszą się do dziedziny nauk humanistycznych i takich dyscyplin jak: językoznawstwo, kulturoznawstwo i literaturoznawstwo. W Instytucie Filologii Germańskiej, który powstał z połączenia Katedry Literatury i Kultury Niemiec, Austrii i Szwajcarii oraz Katedry Językoznawstwa Niemieckiego i Stosowanego w roku 2014, działają 4 zakłady: (a) Zakład Literatury Niemieckojęzycznej, (b) Zakład Mediów Niemieckojęzycznych i Literatury Austriackiej, (c) Zakład Niemcoznawstwa oraz (d) Zakład Językoznawstwa Niemieckiego. Zakresy badań prowadzonych w poszczególnych zakładach są bardzo szerokie i obejmują odpowiednio m.in.: (a) historię i estetykę niemieckojęzycznej literatury nowożytnej, historię literatury niemieckiej XVIII w., problematykę interkulturowości i interdyscyplinarności, komparatystykę, dyskurs tożsamości i pamięci, dyskurs ciała oraz zagadnienia teorii przestrzeni; (b) dramat i teatr niemieckojęzyczny XX i XXI w., narratologię, awangardę w literaturze i kulturze, literaturę porównawczą i studia komparatystyczne, współczesną kulturę i literaturę austriacką, społeczno-kulturową tożsamość płci w literaturze i sztuce, dyskurs pamięci i literaturę Holocaustu oraz intermedialność; (c) kulturę i literaturę Niemców łódzkich, kulturę i literaturę Żydów łódzkich, prasę niemiecką i żydowską, dyskurs interkulturowy oraz stosunki polsko-niemieckie; (d) lingwistykę tekstu, analizę dyskursu, przekład specjalistyczny i audiowizualny, pragmatykę językową, komunikację polityczną, regionalne warianty niemieckiego, leksykologię i leksykografię oraz lingwistykę kognitywną.

Badania naukowe są zatem prowadzone w dziedzinie nauk humanistycznych i pozostają w ścisłej korelacji z kierunkiem studiów. Jednostka wykorzystwała wyniki badań naukowych przy projektowaniu programu kształcenia na ocenianym kierunku, korzysta z nich również przy jego realizacji i doskonaleniu. Koncepcja kształcenia uwzględnia bowiem postęp, dokonujący się w zakresie dyscyplin humanistycznych oraz dyscyplin pokrewnych, co wiąże się bezpośrednio z prowadzonymi badaniami naukowymi i realizowanymi projektami we współpracy z ośrodkami zagranicznymi. Spis realizowanych projektów zawiera załącznik nr

1.3 do raportu samooceny. Są to m.in.: „Thematisches DAAD-Netzwerk: Kulturelle Kontakt- und Konfliktzonen im östlichen Europa”, „Germanica z XVI wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi”, „Kultura literacka Łodzi do 1939 roku”, „Spuścizna literacka niemieckojęzycznych łodzian w XIX i XX wieku”, „Lingwistyka dla ekoodpowiedzialnego biznesu”, „TransStar Europa: podnoszenie ponadgranicznych, digitalnych i translatorycznych kwalifikacji” czy „Niemiecko-polskie słownik frazeologizmów online”. W latach 2012–2017 kadra naukowo dydaktyczna była beneficjentem projektów NPRH, NCN, FNP, DAAD, FSS i BKM. W tym okresie w Instytucie Filologii Germańskiej zorganizowano/współorganizowano 22 konferencje międzynarodowe, w tym także dla doktorantów (szczegółowa ocena aktywności naukowej i rozwoju kadry została zamieszczona w pkt. 4).

Zakres prowadzonych badań jest szeroki i różnorodny. Instytut Filologii Germańskiej, korzystając z polskich i międzynarodowych wzorców ciągle je wzbogaca, mając wpływ na kształtowanie się paradygmatów badawczych współczesnej nauki, a wyniki badań wykorzystuje w kształceniu studentów filologii, co świadczy o szybkiej redystrybucji aktualnej wiedzy i jej operacjonalizacji.

1.3.

Efekty kształcenia dla studiów I stopnia na kierunku *filologia germańska* zostały podjęte Uchwałą Senatu UŁ nr 466 z dnia 2 kwietnia 2012 r. Efekty kierunkowe są spójne z efektami kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych i poziomu kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany. Stanowią one podstawę realizowanego programu kształcenia na *filologii germańskiej*. Analiza załącznika 1a w/w Uchwały pokazuje jednak pewną niespójność, jaka wiąże się z faktem odniesienia kierunkowych efektów kształcenia zarówno do profilu ogólnoakademickiego, jak i praktycznego. Jest to niezgodne z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z dnia 30 września 2016 r., poz. 1596) [por. Rozdział 2, § 2, 3.1 (4), 4.1 (4), oraz Rozdział 3, § 7.1 (1)]. Niespójność widoczna jest w następujących efektach kierunkowych wspólnych dla wszystkich specjalizacji i specjalności: w zakresie wiedzy: 01G-1A_W02 (→H1P_W03) i 01G-1A_W12 (→H1P_W10); w zakresie umiejętności: 01G-1A_U01 (→H1P_U14), 01G-1A_U05 (→H1P_U12), 01G-1A_U06 (→H1P_U13), 01G-1A_U07 (→H1P_U13 i H1P_U14), 01G-1A_U08 (→H1P_U14), 01G-1A_U09 (→H1P_U01), 01G-1A_U10 (→H1P_U02), 01G-1A_U11 (→H1P_U11), 01G-1A_U13 (→H1P_U10) i 01G-1A_U14 (→H1P_U03 i H1P_U08); w zakresie kompetencji personalnych i społecznych: 01G-1A_K01 (→H1P_K01), 01G-1A_K02 (→H1P_K02), 01G-1A_K03 (→H1P_K03), 01G-1A_K04 (→H1P_K04), 01G-1A_K05 (→H1P_K05) i 01G-1A_K06 (→H1P_K06). Z powyższego zestawienia wynika niedwuznacznie, że efekty modułów przedmiotów kierunkowych zostały przyporządkowane dwóm profilom kształcenia. Można się o tym przekonać, analizując sylabusy poszczególnych przedmiotów i modułów.

Problem niespójności i powstałej dwoistości koncepcji kształcenia pokazują efekty kształcenia dla poszczególnych specjalizacji i specjalności:

Specjalizacja kulturoznawczo-dziennikarska

Efekty z zakresu wiedzy i umiejętności profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów profilu praktycznego.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 6
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 4

Specjalizacja językoznawcza

Efekty z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów profilu praktycznego, a efekty z zakresu umiejętności profilu ogólnoakademickiego przypisano do efektów profilu praktycznego i ogólnoakademickiego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 2
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 4

Specjalność z drugim językiem obcym zaawansowanym

Efekty z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów profilu praktycznego, a efekty z zakresu umiejętności profilu akademickiego przypisano do efektów profilu praktycznego i ogólnoakademickiego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 2
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 1

Specjalność z drugim językiem obcym od podstaw

Efekty z zakresu umiejętności profilu akademickiego przypisano do efektów profilu praktycznego i ogólnoakademickiego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 0
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 1

Specjalizacja glottodydaktyczna

Efekty kształcenia opracowano zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. (Dz. U. z dnia 6 lutego 2012 r., poz. 131). Widoczna niespójność wynika z faktu, że efekty z zakresu wiedzy i umiejętności profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano efektom z zakresu wiedzy i umiejętności profilu praktycznego.

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 10
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 7

Znajomość języka obcego, czyli w przypadku kierunku *filologia germańska* języka specjalności, została określona w efektach kierunkowych dla studiów I stopnia w następujący sposób: 01G-1A_U01: „Ma zblizoną do rodzimej znajomość języka niemieckiego na poziomie C1–C2 wg europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (Common Reference Levels). Język obcy inny niż język specjalności pojawia się jedynie na specjalności z drugim językiem obcym (zaawansowanym i niezaawansowanym): 01GO1A_U01: „Ma bardzo dobrą znajomość języka obcego na poziomie min. B2+ wg ESOKJ” i jest to wyłącznie przedmiot w ramach

modułu do wyboru. Należy zatem stwierdzić, że jednostka uwzględniła w zbiorze efektów kierunkowych efekty w zakresie języka obcego w sposób niejednoznaczny.

Efekty kształcenia dla studiów II stopnia na kierunku *filologia germańska* zostały podjęte Uchwałą Senatu UŁ nr 467 z dnia 2 kwietnia 2012 r. Efekty kierunkowe są spójne z efektami kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych i poziomu kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany. Stanowią one podstawę realizowanego programu kształcenia na *filologii germańskiej*. Analiza załącznika 1b w/w Uchwały pokazuje również w przypadku studiów II stopnia niespójność, jaka wiąże się z faktem odniesienia kierunkowych efektów kształcenia zarówno do profilu ogólnoakademickiego, jak i praktycznego. Stoi to w sprzeczności z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z dnia 30 września 2016 r., poz. 1596) [por. Rozdział 2, § 2, 3.1 (4), 4.1 (4), oraz Rozdział 3, § 7.1 (1)]. Niespójność widoczna jest w następujących efektach kierunkowych wspólnych dla wszystkich specjalizacji i specjalności: w zakresie wiedzy: 01G-2A_W01 (→H2P_W01), 01G-2A_W02 (→H2P_W02) i 01G-1A_W03 (→H2P_W03); w zakresie umiejętności: 01G-2A_U01 (→H2P_U14), 01G-2A_U05 (→H2P_U12 i →H2P_U14), 01G-2A_U06 (→H2P_U13 i →H2P_U14), 01G-2A_U07 (→H2P_U13 i →H2P_U14), 01G-2A_U08 (→H2P_U11 i →H2P_U14), 01G-2A_U09 (→H2P_U14), 01G-2A_U10 (→H2P_U01), 01G-2A_U11 (→H2P_U13 i →H2P_U02), 01G-2A_U12 (→H2P_U11 i →H2P_U14) i 01G-2A_U13 (→H2P_U14); w zakresie kompetencji personalnych i społecznych: 01G-2A_K01 (→H2P_K01), 01G-2A_K02 (→H2P_K01), 01G-2A_K03 (→H2P_K02), 01G-2A_K04 (→H1P_K03), 01G-2A_K05 (→H2P_K04), 01G-2A_K06 (→H2P_K05). Z powyższego zestawienia wynika, że efekty modułów przedmiotów kierunkowych zostały przyporządkowane dwóm profilom kształcenia. Można się o tym przekonać, analizując sylabusy poszczególnych przedmiotów.

Problem niespójności i powstałej dwoistości koncepcji kształcenia pokazują również efekty kształcenia dla poszczególnych specjalizacji i specjalności:

Specjalizacja literaturoznawczo-kulturoznawcza

Efekty z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego, a efekty z zakresu umiejętności profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu umiejętności profilu ogólnoakademickiego i praktycznego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 6
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 2

Specjalizacja językoznawcza

Efekty z zakresu wiedzy i umiejętności profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu wiedzy i umiejętności profilu ogólnoakademickiego i praktycznego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 3
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 4

Specjalność z drugim językiem obcym

Efekty z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego, a efekty z zakresu umiejętności profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu umiejętności profilu ogólnoakademickiego i praktycznego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 1
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 2

Specjalność lingwistyka dla biznesu

Efekty z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu wiedzy profilu ogólnoakademickiego, a efekty z zakresu umiejętności profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu umiejętności profilu ogólnoakademickiego i praktycznego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 2
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 8

Specjalność tłumaczeniowa

Efekty z zakresu wiedzy i umiejętności profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano do efektów z zakresu wiedzy i umiejętności profilu ogólnoakademickiego i praktycznego równocześnie.

Struktura efektów:

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 4
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 6

Specjalizacja glottodydaktyczna

Efekty kształcenia dla specjalizacji glottodydaktycznej opracowano w oparciu o standardy kształcenia zawarte w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. (Dz. U. z dnia 6 lutego 2012 r., poz. 131). W tym przypadku efekty z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych profilu ogólnoakademickiego przyporządkowano prawidłowo efektom z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych profilu ogólnoakademickiego.

- liczba efektów z zakresu wiedzy: 2
- liczba efektów z zakresu umiejętności: 4
- liczba efektów z zakresu kompetencji społecznych: 3

Znajomość języka obcego, czyli w przypadku kierunku *filologia germańska* języka specjalności, została określona w efektach kierunkowych dla studiów II stopnia w następujący sposób: 01G-2A_U01: „Posiada bardzo dobrą znajomość języka niemieckiego na poziomie C2 wg europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (Common Reference Levels). Język obcy inny niż język specjalności pojawia się jedynie na specjalności z drugim językiem obcym

(zaawansowanym): 01G-2A_U01: „Ma bardzo dobrą znajomość drugiego języka obcego na poziomie min. B2 plus wg ESOKJ (dla angielskiego C1)” i jest to wyłącznie przedmiot w ramach modułu do wyboru. Należy zatem stwierdzić, że jednostka uwzględniła w zbiorze efektów kierunkowych efekty w zakresie języka obcego w sposób niejednoznaczny.

W zbiorze efektów kształcenia uwzględniono efekty związane z pogłębioną wiedzą, umiejętnościami badawczymi oraz kompetencjami niezbędnymi w działalności badawczej. Są one skonkretyzowane w ramach (modułów) zajęć seminaryjnych oraz zajęć odnoszących się bezpośrednio do dyscyplin obszaru humanistycznego: językoznawstwa, kulturoznawstwa i literaturoznawstwa. Zajęcia te są zarówno obowiązkowe, jak i do wyboru. Dla przykładu: efekt 01A-1A_W07 odnoszący się do wiedzy na temat interpretacji tekstów został rozwinięty na zajęciach z gramatyki tekstu (tu: specjalizacja lingwistyczna) jako efekt e1, pozwalający identyfikować, nazywać i rozróżniać określone typy tekstów; efekt e2 – znajdować i nazywać poszczególne kryteria tekstowości; efekt e3 – wskazywać i rozpoznawać formy budowania kohezji i koherencji tekstowej na poziomie formalnym i językowym; efekt e4 – rozróżniać i uporządkowywać różnorodne zagadnienia tekstologiczne; efekt 01G-2A_W05 odnoszący się do wiedzy z zakresu dyscypliny naukowej odpowiadającej wybranej specjalizacji (tu: specjalizacji literaturoznawczo-kulturoznawczej) został rozwinięty na zajęciach z mediewistyki jako efekt e1, pozwalający rozpoznać i charakteryzować etapy rozwoju niemieckiego średniowiecza; efekt e2 – rozpoznawać i charakteryzować etapy kształtowania się języka niemieckiego; efekt e3 – charakteryzować podstawowe zjawiska w rozwoju kultury i literatury średniowiecza, a także odnieść je do porównywalnych tendencji w literaturze i kulturze polskiej (na poziomie wiedzy zdobytej w szkole średniej); efekt e6 – wskazać najważniejszych władców, twórców, filozofów epoki, wymienić ich zasługi i wkład w rozwój kultury itp.

Efekty kształcenia określone dla *filologii germańskiej* oraz modułów zajęć ujętych w programie studiów zostały sformułowane w sposób przejrzysty i zrozumiały, jednak w tej formie możliwości osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia (studia I i II stopnia), a także możliwości sprawdzenia stopnia osiągnięcia efektów przez studentów wydają się mało realne, gdyż dotyczą dwóch różnych profili kształcenia i wymagają dwóch odrębnych programów kształcenia. Np. efekt 01G-1A_W2: „Zna elementarną terminologię nauk filologicznych” odniesiono do 2 efektów z obszaru nauk humanistycznych: H1A_W02 (profil ogólnoakademicki) i H1P_W03 (profil praktyczny), a efekt 01G-2A_W01: „Ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk filologicznych, jest w stanie ją rozwijać i stosować w działalności zawodowej” odniesiono do 2 efektów z obszaru nauk humanistycznych: H2A_W01 (profil ogólnoakademicki) i H2P_W01 (profil praktyczny). Oznacza to, że opisane tu efekty powinny zostać odmiennie powiązane z dobieranymi treściami kształcenia, metodami oraz sposobami weryfikacji.

Należy stwierdzić zgodność efektów kształcenia dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i (po raz ostatni w roku akademickim 2014/2015) niestacjonarnej.

W ramach monitorowania efektywności procesu kształcenia na *filologii germańskiej* jednostka w okresie po przesłaniu raportu samooceny i przed wizytacją zespołu oceniającego (ZO) PKA podjęła prace nad zmianami w strukturze efektów kształcenia, kierując się zasadą, że w ramach jednego kierunku studenci powinni uzyskać wszystkie i te same efekty kształcenia. Ich wynikiem jest:

Studia pierwszego stopnia:

Uchwała Senatu UŁ nr 159 z dnia 11 grudnia 2017 r. (zmieniająca Uchwałę Senatu UŁ nr 466 z dnia 2 kwietnia 2012 r.), która sankcjonuje następujące zmiany (por. § 1, pkt. 1–6):

- jednoznacznie określono profil kształcenia (tj. profil ogólnoakademicki)
- jednoznacznie określono dziedzinę i dyscypliny, do których odnoszą się efekty kształcenia (tj. dziedzina nauk humanistycznych – 100%; dyscypliny naukowe: literaturoznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo)
- jednoznacznie określono obszar kształcenia (tj. nauki humanistyczne – 100%)
- efekty 01G-1A_W02, 01G-1A_W03 i 01G-1A_W06 otrzymały nowe brzmienie
- dodano efekt 01G-1A_U15 w brzmieniu „Ma znajomość drugiego języka obcego na poziomie B1 lub B2+ (język angielski) wg europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (Common Reference Levels)”
- wszystkie efekty kształcenia dla kierunku *filologia germańska* zostały przyporządkowane do składników opisu charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Zaproponowane zmiany obowiązywać będą dla programów kształcenia począwszy od cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2018/2019 (por. § 2).

Studia drugiego stopnia:

Uchwała Senatu UŁ nr 160 z dnia 11 grudnia 2017 r. (zmieniająca Uchwałę Senatu UŁ nr 467 z dnia 2 kwietnia 2012 r.), która sankcjonuje następujące zmiany (por. § 1, pkt. 1–7):

- jednoznacznie określono profil kształcenia (tj. profil ogólnoakademicki)
- jednoznacznie określono formę studiów (tj. stacjonarne)
- jednoznacznie określono dziedzinę i dyscypliny, do których odnoszą się efekty kształcenia (tj. dziedzina nauk humanistycznych – 100%; dyscypliny naukowe: literaturoznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo)
- jednoznacznie określono obszar kształcenia (tj. nauki humanistyczne – 100%)
- efekty 01G-2A_W02, 01G-2A_W03, 01G-2A_W04, 01G-2A_W06 i 01G-2A_W08; 01G-2A_U06 i 01G-2A_U07 otrzymały nowe brzmienie
- skreślono efekt oznaczony jako 01G-2A_U13
- zaktualizowano numerację kolejnych efektów
- dodano efekt 01G-2A_U15 w brzmieniu: „Posiada dobrą znajomość drugiego języka obcego na poziomie B1+ lub B2+ (język angielski) wg europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (Common Reference Levels)”
- wszystkie efekty kształcenia dla kierunku *filologia germańska* zostały przyporządkowane do składników opisu charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Zaproponowane zmiany obowiązywać będą dla programów kształcenia począwszy od cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2018/2019 (por. § 2).

Wszystkie wprowadzone zmiany należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Ich efektem będą – jak należy założyć – nowe sylabusy, w których rozwinięcie efektów kierunkowych odnosić się będzie wyłącznie do profilu ogólnoakademickiego. Na stronie Instytutu Filologii

Germańskiej (por. <http://germanistyka.uni.lodz.pl/sylabusy>; 26.01.2018) są dostępne jedynie te dotychczas obowiązujące.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni i wydziału, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce jakości, uwzględnia postęp w dziedzinach nauki i dyscyplinach, z których kierunek się wywodzi, tj. literaturoznawstwa, kulturoznawstwa i językoznawstwa. Uwzględnia potrzeby i dynamikę regionalnego, ale także globalnego rynku pracy, w sposób przemyślany odnosi się do krajowych i międzynarodowych modeli kształcenia akademickiego, gwarantując przyszłym absolwentom stosowną wiedzę, umiejętności oraz kompetencje personalne i społeczne, jakie wydają się być niezbędne we współczesnym społeczeństwie opartym na wiedzy.

Na kierunku *filologia germańska* realizowana jest dotychczas koncepcja, świadcząca o jej dwoistości, gdyż kierunkowe, a potem także przedmiotowe (modułowe) efekty kształcenia zostały odniesione do 2 profili kształcenia: profilu ogólnoakademickiego i profilu praktycznego. Błędem realizowanej koncepcji kształcenia było niezapewnienie wszystkim studentom kierunku na poziomie studiów I i II stopnia możliwości nabycia kompetencji w języku obcym innym niż język niemiecki.

Wymienione wyżej nieprawidłowości zostały Uchwałą Senatu UŁ nr 159 i 160 z dnia 11 grudnia 2017 r. (zmieniającą Uchwałą Senatu UŁ nr 466 i 467 z dnia 2 kwietnia 2012 r.) usunięte. W nowym programie efekty kształcenia zostały odniesione do profili ogólnoakademickiego i przyporządkowane we właściwy sposób do składników opisu charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji. W warstwie deklaratywnej dokonane zmiany w strukturze efektów kształcenia mają wymiar projakościowy.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program kształcenia obowiązujący na *filologii germańskiej* łączy elementy kształcenia z profilu ogólnoakademickiego i profilu praktycznego, a widoczna i sygnalizowana wcześniej przy opisie kryterium nr 1 dwoistość koncepcji znajduje swoje odbicie w realizowanym programie studiów.

Główną zasadą kształtowania programu studiów w Instytucie Filologii Germańskiej jest swoboda w wyborze przedmiotów (modułów) kształcenia, co należy ocenić pozytywnie.

Czas trwania kształcenia na studiach stacjonarnych I stopnia obejmuje sześć semestrów, przy czym dla ukończenia studiów należy zdobyć 180 pkt. ECTS (30 pkt. ECTS w każdym semestrze i 60 pkt. ECTS na każdym roku), którym odpowiada – w zależności od dokonywanych wyborów – od 2068–2240 godzin zajęć. Na studiach I stopnia studenci uczęszczają na zajęcia wspólne (germanistyka podstawowa), wybierają jedną specjalność – filologię germańską z drugim językiem obcym (zaawansowanym i niezaawansowanym), albo – jedną z dwóch specjalizacji (specjalizacja kulturoznawczo-dziennikarska lub lingwistyczna, we wcześniejszych programach studiów także glottodydaktyczna). Liczba punktów ECTS przypisana modułom (zajęciom) do wyboru wynosi 56 niezależnie od wybranej specjalności czy specjalizacji, co stanowi 31% ogólnej liczby punktów ECTS, potrzebnych dla ukończenia studiów I stopnia. Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego licencjata. Warunkiem uzyskania licencjatu jest przedłożenie pracy licencjackiej oraz złożenie egzaminu licencjackiego. Absolwenci studiów nabywają umiejętność posługiwania się językiem niemieckim na poziomie C1 według ESOKJ.

Czas trwania kształcenia na studiach stacjonarnych II stopnia obejmuje cztery semestry, przy czym dla ukończenia studiów należy zdobyć 120 pkt. ECTS (30 pkt. ECTS w każdym semestrze i 60 pkt. ECTS na każdym roku), którym odpowiada – w zależności od dokonywanych wyborów – od 1050–1232 godzin zajęć. Na studiach II stopnia studenci uczestniczą w zajęciach wspólnych (germanistyka podstawowa), wybierają jedną z dwóch specjalizacji magisterskich (specjalizacja literaturoznawczo-kulturoznawcza lub lingwistyczna) oraz jedną z czterech specjalności (specjalność lingwistyka dla biznesu, tłumaczenia i przekład, nauczycielska lub z drugim językiem obcym). Liczba punktów ECTS przypisana modułom (zajęciom) do wyboru wynosi 87, co stanowi ponad 72,5% ogólnej liczby punktów ECTS, potrzebnych dla ukończenia studiów II stopnia. Studia kończą się nadaniem tytułu magistra. Warunkiem uzyskania tytułu magistra jest przedłożenie pracy magisterskiej oraz złożenie egzaminu magisterskiego. Absolwenci studiów nabywają umiejętność posługiwania się językiem niemieckim na poziomie C2 według ESOKJ.

Z tego wynika, że warunek określony w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów i dotyczący modułów do wyboru (Dz. U. z dnia 30 września 2016 r., poz. 1596) został spełniony.

Czas kształcenia obejmujący na studiach I stopnia sześć semestrów, a na studiach II stopnia cztery semestry jest wystarczający dla realizacji treści kształcenia i osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia.

Modułowe efekty kształcenia (mimo faktu, że zostały odniesione do dwóch różnych profili, por. opis kryterium nr 1) zostały powiązane z treściami programowymi. Treści programowe

odpowiadają z jednej strony aktualnemu stanowi wiedzy, z drugiej strony eksplorowanym obecnie paradygmatom badawczym. Dlatego między prowadzonymi w Instytucie Filologii Germańskiej badaniami a treściami przekazywanymi w ramach zajęć istnieje ścisły związek. Wyniki badań są prezentowane na zajęciach specjalnościowych/specjalizacyjnych, głównie na studiach II stopnia, w tym na wybranej specjalizacji magisterskiej (łącznie z seminarium magisterskim).

Efektom wdrażania studentów do pracy naukowej są publikacje, które związane są z realizacją różnych projektów badawczych, w tym projektów o zasięgu międzynarodowym. Jest to zgodne z koncepcją kształcenia, zakładanymi efektami kształcenia oraz profilem kształcenia i wiąże się z dyscyplinami naukowymi, do których odnoszą się efekty kształcenia, tj. językoznawstwem, literaturoznawstwem i kulturoznawstwem (szczegółowe dane zawarte są w opisie kryterium nr 6 i 8).

Dla osiągnięcia określonych celów i efektów kształcenia wypracowano i szczegółowo opisano w sylabusach metody dydaktyczne i formy zajęć, które sprawdziły się w kształceniu filologicznym i które uwzględniają specyfikę nowoczesnego kształcenia na etapie akademickim. I chociaż w niektórych przypadkach można mieć wątpliwości co do zasadności takiego ich nazywania i stosowania (np. eksponowany na pierwszym miejscu wykład na zajęciach z łaciny czy nie do końca zręcznie nazwana „metoda ćwiczeniowo-praktyczna” przyporządkowana m.in. do zajęć z języków specjalistycznych czy gramatyki tekstu itp.), to w przeważającej części zostały dobrane poprawnie. Na zajęciach na *filologii germańskiej* stosuje się metody podające, problemowe, eksponujące, programowane i praktyczne, dostosowując je do charakteru zajęć, przekazywanych treści i stopnia opanowania języka kierunkowego, egzekwuje prace projektowe, co pozwala na indywidualizację w procesie rozwijania kompetencji językowej i umiejętności badawczych oraz przygotowanie studentów do prowadzenia badań (studia I stopnia), a potem włączanie ich do badań (studia II stopnia). Stosowanie powyższych metod jest regułą, o czym można było się przekonać w trakcie hospitowanych zajęć (por. załącznik nr 7). Na zajęciach wykorzystuje się pomoce audiowizualne i częściowo własne materiały dydaktyczne, w tym podręczniki, będące efektem realizowanych wcześniej projektów badawczych (por. cztery tomy materiałów dydaktycznych z serii „Fachkommunikation Deutsch”).

Sylabusy mają formę wystandaryzowaną i są dostępne na stronie internetowej jednostki. Z ich analizy można wyciągnąć kilka wniosków. Po pierwsze: wydaje się, że część nazbyt rozbudowanych efektów przedmiotowych można ze sobą połączyć, ograniczając ich liczbę, np. na zajęciach z gramatyki praktycznej (e3 – będzie rozpoznawał rozbudowane przydawki i e6 – będzie rozpoznawał tryb przypuszczający). Po drugie: zasadnym wydaje się pytanie, czy zostały one dobrze przyporządkowane? Czy rzeczywiście zawsze są to efekty z zakresu wiedzy czy może jednak umiejętności? A jeśli tak, to czy na zajęciach takich jak gramatyka praktyczna nie powinniśmy skoncentrować się raczej na tym, by student umiał stosować stronę bierną, tworzyć rozbudowane przydawki i zdania względne, a nie na tym, by znał typy strony biernej (e5), rozpoznawał rozbudowane przydawki (e3) i znał sposoby tworzenia zdań względnych (e2)? W ten sposób można by ograniczyć się na zajęciach praktycznych do efektów z zakresu umiejętności, co byłoby chyba logiczne ze względu na charakter zajęć, a egzekwowanie wiedzy pozostawić prowadzącym wykłady (gramatyka opisowa), gdzie efekty kształcenia korelują z podawczą metodą kształcenia i tradycyjnymi, teoretycznymi treściami

przedmiotu. Podobne wątpliwości pojawiają się przy sylabusie z praktycznej nauki języka niemieckiego (PNJN). Zajęciom tym przyporządkowano cztery efekty z zakresu wiedzy. Stąd kolejne pytanie: Czy na tego typu zajęciach przekazujemy wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz o ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej (e1), wiedzę ogólną, obejmującą terminologię i metodologię z zakresu nauk filologicznych (e2), jak również wiedzę z teorii komunikacji językowej i psycholingwistycznych podstaw działań językowych? Czy i jak tę wiedzę weryfikujemy? Trzecia wątpliwość dotyczy efektów z zakresy kompetencji społecznych. Czy jesteśmy w stanie znaleźć takie metody, które pozwolą nam sprawdzić, czy studenci potrafią „być odpowiedzialni za przebieg procesu samokształcenia”, czy są „świadomi znaczenia, jakie ma umiejętność stosowania poznanych struktur gramatycznych w skutecznej komunikacji” i mają „świadomość roli przekładu we współżyciu między państwami i narodami”? Czwartym problemem są niektóre metody sprawdzania efektów kształcenia. Udział w zajęciach/dyskusji, obecność w powiązaniu z aktywnością podczas zajęć czy prezentacja nie są wystandaryzowane, powiązane z kryteriami i/lub precyzyjnym narzędziem weryfikacji. Metody te są zatem jedynie z założenia zorientowane na studenta i w małym stopniu umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej na temat stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. ZO zachęca do szerszej dyskusji nad zasygnalizowanymi problemami, mając na uwadze przede wszystkim skuteczność stosowanych narzędzi weryfikacji.

2.2.

Wszystkie zajęcia na *filologii germańskiej* kończą się wystawieniem oceny. Testy, prace zaliczeniowe (projektowe), egzaminy pisemne i ustne oraz praca dyplomowa (licencjacka i magisterska) to podstawowe formy sprawdzania osiągniętych efektów kształcenia. Na niektórych zajęciach ocena końcowa jest sumą ocen uzyskanych w ramach bloku zajęć (np. wykład kursowy + proseminarium), albo, jak to jest w przypadku zajęć z PNJN, średnią ocen uzyskanych za poszczególne umiejętności (mówienie, czytanie, pisanie, rozumienie ze słuchu). Na uwagę i pozytywną ocenę zasługują: 1. wprowadzony eksperymentalnie na drugim roku studiów w ramach zajęć z PNJN punktowy model oceniania postępów w pracy studentów oraz 2. tzw. model ekspercki (angażujący najlepszych studentów w proces prowadzenia zajęć, którzy pełnią z nauczycielem akademickim rolę eksperta w zakresie omawianych zagadnień).

Wyodrębnienie poszczególnych zajęć (sekwencji zajęć) zarówno na studiach I, jak i II stopnia jest przemyślane, struktura planów studiów jest przejrzysta, widać wyraźnie, że następuje tu stopniowa progresja, jeśli chodzi o proces zdobywania wiedzy oraz kształtowanie kolejnych umiejętności, w tym umiejętności badawczych, w powiązaniu z kompetencjami społecznymi. Wymiar godzinowy i nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia oszacowano właściwie, a liczba punktów ECTS jest adekwatna do nakładu pracy. Punktacja ECTS jest zgodna z dokumentem „System ECTS na Wydziale Filologicznym UŁ” (załącznik do Uchwały Rady Wydziału Filologicznego nr 216/2013/2014 z dnia 30 maja 2014 r. wraz z późniejszymi zmianami). Dużą zaletą programu kształcenia na *filologii germańskiej* jest z jednej strony jego tematyczna aktualność i różnorodność osadzona w regionalnych i globalnych kontekstach, z drugiej strony możliwość stosunkowo swobodnego kształtowania własnej ścieżki edukacyjnej przez studentów. Wymaga to wprowadzenia od studiujących dużej wiedzy i samodzielności, ale taki był też zamysł projektodawców.

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, seminariów, konwersatoriów i proseminariów. Istotą programu jest to, że w strukturze oferowanych zajęć dominują aktywne formy zajęć, co przy zachowaniu odpowiedniego rygoru ma bezpośredni wpływ na wysoką jakość kształcenia. Poza tym zajęcia prowadzone są w małych grupach, co w powiązaniu z liczbą aktywnych form zajęć sprzyja prawidłowemu kształtowaniu umiejętności filologicznych i pozwala na ich bieżącą ocenę. Na podstawie przedłożonej do wglądu ZO dokumentacji można jednoznacznie stwierdzić, że w należyty sposób zaplanowano wszystkie zaliczenia i egzaminy. Szczegółowe zasady zaliczenia etapu studiów opisane zostały w *Regulaminie studiów* (pkt. VI, § 33–42).

Liczba godzin zajęć w tygodniu, w kolejnych semestrach i latach jest zróżnicowana, a jej zróżnicowanie wynika z wyborów dokonanych przez studentów; stosunkowo dużą liczbę godzin zajęć zaplanowano na roku drugim na studiach I stopnia i na roku pierwszym na studiach II stopnia, najmniej – co należy traktować jako zaletę programu – w semestrach ostatnich, kiedy studenci przygotowują się do egzaminu dyplomowego (licencjackiego i magisterskiego). Istnieje pełna zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych z zasadami higieny procesu nauczania.

Integralną częścią programu kształcenia są praktyki zawodowe. Na studiach I stopnia obejmują specjalizację kulturalno-dziennikarską i specjalizację lingwistyczną oraz specjalność filologia germańska z drugim językiem obcym (zaawansowanym i niezaawansowanym) w wymiarze 120 godzin (4 pkt. ECTS). Praktyki na studiach II stopnia obejmują specjalność lingwistyka dla biznesu oraz tłumaczenia i przekład w wymiarze 30 godzin (1 pkt. ECTS).

Natomiast studenci *filologii germańskiej* zdobywający uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela (dotychczas na studiach I i II stopnia, od roku akademickiego 2017/2018 tylko na studiach II stopnia) odbywają praktyki pedagogiczne. Podstawę prawną dla odbywania praktyk stanowią: Rozporządzenie MEN z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. 2015, poz. 1264), Rozporządzenie MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2012 poz. 131) oraz Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.).

Celem praktyk na studiach I stopnia jest przygotowanie studentów do wykonywania zawodu nauczyciela języka niemieckiego w przedszkolach/szkołach podstawowych, natomiast w ramach studiów II stopnia – w szkołach gimnazjalnych/ponadgimnazjalnych. Praktyka pedagogiczna realizowana jest w następujący sposób:

- studia I stopnia: (a) praktyka opiekuńczo-wychowawcza (30 godzin); (b) praktyka pedagogiczna I (60 godzin); (c) praktyka pedagogiczna śródroczna I (60 godzin); łącznie: 150 godzin (8 pkt. ECTS) i jest to zgodne ze standardem.
- studia II stopnia: (a) praktyka pedagogiczna drugiego przedmiotu II (30 godzin); (b) praktyka pedagogiczna śródroczna II (30 godzin); łącznie: 60 godzin (3 pkt. ECTS) i nie jest to zgodne ze standardem.

Od roku akademickiego 2017/2018 kształcenie nauczycielskie na filologii germańskiej prowadzone jest tylko na studiach II stopnia, a praktyki nauczycielskie są realizowane jako: (a) praktyka opiekuńczo-wychowawcza II (30 godzin); (b) praktyka pedagogiczna śródroczna (60 godzin); (c) praktyka pedagogiczna ciągła II (60 godzin); łącznie 150 godzin (8 pkt. ECTS) i jest to zgodne ze standardem.

Należy tu podkreślić, że zgodnie z przyjętym planem studiów praktyki pedagogiczne mogą być realizowane w dowolnym semestrze, co jest niezgodne z zaleceniami ministerialnymi; pozostałe standardy (z wyłączeniem praktyk realizowanych dotychczas na studiach II stopnia) zostały w każdym z obydwu rozwiązań spełnione (czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studenta, minimalna liczba godzin zajęć zorganizowanych i punktów ECTS przypisanych poszczególnym modułom zajęć, w tym praktykom, dobór miejsc odbywania praktyk oraz efekty kształcenia i treści programowe). Poprzednio na specjalizacji/specjalności glottodydaktycznej/nauczycielskiej (studia I i II stopnia) wymiar godzinowy zaplanowanych zajęć oraz liczba godzin praktyk wykraczały poza owe standardy. Opracowany na nowo program kształcenia nauczycielskiego oferowany na studiach II stopnia (specjalizacja nauczycielska) spełnia wprawdzie wszystkie standardy ministerialne (moduł II – 180 godzin, w tym 30 godzin praktyk; 12 pkt. ECTS; moduł III – 240 godzin, w tym 120 godzin praktyk; 16 pkt. ECTS), lecz zaledwie w podstawowym zakresie. Dlatego członkowie ZO zachęcają do zwiększenia liczby godzin zajęć/praktyk, mając na uwadze umiejętności przyszłych nauczycieli, którzy wkrótce przejmą odpowiedzialność za kształcenie przyszłych filologów i poziom polskiej edukacji.

Odrębny problem stanowi weryfikacja efektów kształcenia osiągniętych podczas praktyk, w tym praktyk pedagogicznych. Jednostka przygotowała dla osób udających się na praktyki szczegółowe zasady prowadzenia dokumentacji, są one wystandaryzowane i zasadniczo nie odbiegają od rozwiązań przyjętych na innych uczelniach (por. sylabusy). ZO zauważył pewien problem, który należałoby jednakże jak najszybciej rozwiązać. Otóż o ile skutecznie daje się zweryfikować osiągnięcie przypisanych do praktyk, w tym praktyk pedagogicznych, efektów kształcenia z zakresu wiedzy i umiejętności za pomocą dostępnych i prawidłowo stosowanych tu narzędzi, o tyle trudno jest to zrobić w odniesieniu do kompetencji społecznych. Np. dziennik praktyk przewiduje opinię opiekuna ze strony szkoły bądź innej instytucji przyjmującej na praktyki, nie jest ona jednak w żaden sposób sformalizowana, nie wymaga się w niej odniesienia do efektów kształcenia i stopnia ich osiągnięcia. Najczęściej jest to mniej lub bardziej szczegółowy opis postawy praktykantów, zawierający zamknięty katalog pewnych pozytywnych cech, którymi wyróżniają się praktykanci, niezależnie od specyfiki odbywanej praktyki – systematyczność, punktualność i zaangażowanie w pracę. Stosowane tu narzędzia nie pozwalają tym samym na właściwą weryfikację wszystkich efektów kształcenia, przede wszystkim tych z obszaru kompetencji społecznych. Dlatego też ZO PKA pozytywnie odnosi się do inicjatywy zespołu odpowiedzialnego w wizytowanej jednostce za praktyki pedagogiczne powiązania w jednoznaczny sposób oceny z przebiegu praktyki pedagogicznej z osiągniętymi w wyniku praktyk efektami kształcenia w postaci „Karty przebiegu praktyki pedagogicznej ciągłej z uwzględnieniem realizacji efektów kształcenia”. Narzędzie to, zaprojektowane, ale jeszcze nie wdrożone wymaga konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi i dopracowania, o czym szerzej w kryterium 3. W przypadku pozostałych praktyk warto rozważyć uzupełnienie umów o zapis o ochronie praw i obowiązków studenta do realizacji programu kształcenia i osiągania zakładanych efektów poprzez uczestniczenie w zajęciach na uczelni bądź zwiększenie kontroli dopasowania grafików praktyk do planu zajęć na uczelni. Zapotrzebowanie regionalnego rynku pracy, obfitującego w centra outsourcingowe na studentów i absolwentów filologii, w tym filologii germańskiej jest tak duże, że pracodawcy zachęcają studentów do praktykowania bądź od razu podejmowania pracy w pełnym wymiarze

etatu, często kosztem zajęć uniwersyteckich, co potwierdzili uczestnicy spotkania ZO PKA z pracodawcami.

W Instytucie Filologii Germańskiej prowadzona jest systematyczna analiza stopnia osiągnięcia efektów kształcenia na różnych etapach kształcenia z wykorzystaniem różnych instrumentów. Dokonuje się to poprzez: monitorowanie zaliczeń cząstkowych i etapowych, weryfikację efektów kształcenia uzyskanych w trakcie praktyk, w tym pedagogicznych, weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia na seminarium licencjackim (studia I stopnia) i seminarium magisterskim (studia II stopnia), a także w trakcie egzaminu dyplomowego, ciągłą weryfikację i modyfikację dokumentacji programu studiów, w tym monitorowanie dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektów kształcenia dla poszczególnych zajęć i modułów zajęć.

Ważnym narzędziem służącym sprawdzaniu osiągnięcia efektów kształcenia są prace pisemne. Do wglądu ZO przedłożono prace pisemne różnej długości (od dyktand i testów sprawdzających na bieżąco podstawową wiedzę deklaratywną po prace egzaminacyjne, które weryfikowały całościowo wiedzę i umiejętności w ramach danego przedmiotu bądź modułu). Różny był ich stopień uszczegółowienia, w różny sposób prace były konstruowane. Wszystkie zostały sprawdzone starannie, wystawione oceny odpowiadały założonej skali ocen opisanej w sylabusie, niektóre opatrzone dodatkowymi komentarzami, a problematyka prac i ich zakres odpowiadały merytorycznie zakresowi tematycznemu danego przedmiotu bądź modułu. Analiza prac etapowych wykazała, że system etapowej weryfikacji efektów kształcenia funkcjonuje w jednostce właściwie (por. załącznik nr 3 część I). Brak jest jedynie – jak na razie – spójnego systemu archiwizowania prac etapowych.

Jednym z najważniejszych etapów weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia jest proces dyplomowania, podczas którego weryfikowane są efekty kształcenia związane z przygotowaniem do badań naukowych (studia I stopnia) i kompetencjami badawczymi (studia II stopnia). Rozpoczyna się on wraz z wyborem seminarium licencjackiego (studia I stopnia) bądź seminarium magisterskiego (studia II stopnia), a kończy egzaminem dyplomowym. Opiekunami prac dyplomowych są doświadczeni nauczyciele akademicki, a prace przygotowywane pod ich kierunkiem obejmują tematykę prowadzonych przez nich badań i uwzględniają, jeśli jest to możliwe, zainteresowania studenta. Tematyka prac i realizowanych przez studentów zadań wpisuje się – jak podkreślano w trakcie spotkania z ZO – w profil zakładu oferującego dane zajęcia; w pracach korzysta się z narzędzi metodologicznych językoznawstwa, kulturoznawstwa, literaturoznawstwa i glottodydaktyki. Jest to dobry przykład stosowania wiedzy i umiejętności badawczych zdobytych w trakcie zajęć. Zgodnie z Uchwałą nr 68/2013/2014 Rady Wydziału Filologicznego z dnia 24 stycznia 2014 r. studenci studiów I stopnia przygotowują pracę licencjacką w formie pisemnej rozprawki (objętość 25–40 stron znormalizowanego maszynopisu) lub w formie projektu (opisowa forma realizacji projektu), a studenci studiów II stopnia – pracę magisterską (objętość 70–100 stron znormalizowanego maszynopisu). Praca musi odpowiadać podstawowym normom tekstu naukowego pod względem kompozycji i stylistyki, uwzględniać aktualną literaturę specjalistyczną, prawidłowo sporządzone przypisy i bibliografię. Nie tylko seminaria służą przygotowaniu pracy dyplomowej, lecz także zajęcia w ramach modułów specjalizacyjnych, które mają za zadanie wyposażać studentów w odpowiedni warsztat teoretyczno-badawczy, oraz konsultacje z opiekunem naukowym. Na egzaminie licencjackim student odpowiada na

jedno pytanie z zakresu danej specjalności i na jedno pytanie dotyczące pracy licencjackiej, na egzaminie magisterskim – na dwa pytania z zakresu danej specjalności i na jedno pytanie dotyczące pracy magisterskiej. Zasady dyplomowania zostały opisane w *Regulaminie studiów* (pkt. IX, § 46a–49 oraz pkt. X, § 50–53) i są dostępne na stronie internetowej UŁ (por. <http://www.uni.lodz.pl/strona/szczegoly/regulamin-studiow>; 28.01.2018).

Analiza przedłożonej dokumentacji, dotyczącej organizacji seminariów dyplomowych oraz ich obsady, tematyki prac, sporządzania recenzji i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, wykazała, że prace dyplomowe prowadzone są w odpowiedni sposób, dobór tematyki związany jest z daną specjalnością/specjalizacją, właściwy jest sposób oceniania i archiwizowania prac. W procesie dyplomowania weryfikowane są wszystkie założone efekty kształcenia, które zostały przypisane do seminarium licencjackiego i magisterskiego.

ZO zapoznał się również z losowo wybranymi pracami licencjackimi i magisterskimi, przygotowanymi na *filologii germańskiej* na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Prace te przedstawiają różny poziom merytoryczny i metodologiczny, są zgodne z kierunkiem studiów i wybraną specjalizacją/specjalnością, najczęściej poprawne pod względem stylistycznym i redakcyjnym, oparte na właściwie dobranej, aktualnej bibliografii. Tylko nieliczne z nich miały nieco zawyżone oceny (por. załącznik nr 3 część II). Bardzo starannie prowadzona jest cała dokumentacja egzaminacyjna.

Stosunkowo mała liczba studentów w grupie oraz wystandaryzowane podejście przy ocenie prac pisemnych (testów, esejów, dyktand, prac projektowych i dyplomowych) gwarantują porównywalność ocen oraz zapewniają wiarygodność. W sytuacjach budzących wątpliwości co do bezstronności czy rzetelności nauczyciela akademickiego w trakcie egzaminu, student może – zgodnie z pkt. VI, § 39 *Regulaminu studiów* – przystąpić do egzaminu komisyjnego, w którym może wziąć udział przedstawiciel samorządu studenckiego i opiekun roku oraz student lub nauczyciel akademicki wskazany przez studenta.

Sprawdzanie i ocenianie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych do poszczególnych zajęć dokonywane jest przez prowadzących zajęcia. W przypadku PNJN jest to zespół nauczycieli akademickich; oceny wystawiają doświadczeni nauczyciele akademicy, którzy mają możliwość ciągłego monitorowania postępów studentów w ramach danych zajęć oraz uwzględnienia wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych oraz społecznych, którymi student wykazał się wcześniej. Egzamin dyplomowy, podczas którego weryfikowane są na podstawie pracy dyplomowej i przebiegu egzaminu efekty kształcenia osiągnięte w toku studiów, składany jest przed komisją, w skład której – obok promotora i recenzenta – wchodzi jako przewodniczący dziekan bądź upoważniony przez niego nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.

Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi i zastrzeżenia do prowadzących zajęcia, opiekuna roku, dyrektora instytutu bądź dziekana. W przypadku rażących naruszeń obowiązujących przepisów sprawy kierowane są do Uczelnianej Komisji *Dyscyplinarnej* ds. Nauczycieli Akademickich oraz Komisji *Dyscyplinarnej* dla Studentów.

Instytut Filologii Germańskiej ma doświadczenie w kształceniu osób niepełnosprawnych. Od lat możliwe jest włączanie osób niepełnosprawnych w proces kształcenia filologicznego i zapewnienie im udogodnień natury logistycznej oraz technologicznej. *Regulamin studiów*, gwarantując studentom niepełnosprawnym pełną realizację procesu dydaktycznego w sposób uwzględniający ich potrzeby (pkt. III, § 19 (1); pkt.

IV, § 29 (1–2); pkt. VI, § 42), umożliwia także stosowanie dla nich indywidualnego harmonogramu zaliczeń oraz dostosowania metod weryfikacji efektów kształcenia stosownie do rodzaju niepełnosprawności.

Stosowane rozwiązania pozwalają prowadzącym zajęcia dostosować się do różnych potrzeb i możliwości studentów. Indywidualizacja procesu kształcenia możliwa jest również dzięki: (a) indywidualnemu planowi studiów i programowi kształcenia (IPS), (b) indywidualnemu planowi studiów (IPLS), (c) indywidualnej organizacji studiów i (d) programowi Erasmus+. Wyboru dokonuje student, a indywidualne plany i programy studiów zatwierdzane są przez Radę Instytutu; zostały one opisane w *Regulaminie studiów*, który obowiązuje od 1 października 2017 r. (por. opis kryterium nr 8).

2.3.

Zasady rekrutacji na rok akademicki 2017/2018 określa Załącznik nr 1 do Uchwały Senatu UŁ nr 629 z dnia 16 maja 2016 r. (z późniejszymi zmianami). Zasady rekrutacji na studia I stopnia przewidują dwa przedmioty maturalne wymagane: (1) język niemiecki (lub inny język obcy, gdy w kategorii 2 jest język niemiecki); (2) język polski (albo język rodzimy w przypadku matury obcojęzycznej) oraz maksymalnie dwa przedmioty niewymagane z grupy: historia, WOS, język łaciński i kultura antyczna, język grecki i kultura antyczna, filozofia, drugi język obcy, geografia. Rekrutacja na studia II stopnia odbywa się na podstawie: (1a) dyplomu ukończenia studiów I stopnia w zakresie filologii germańskiej lub (1b) dyplomu ukończenia studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich w innym zakresie połączonego ze znajomością języka niemieckiego na poziomie C1 potwierdzoną certyfikatem, oraz (2) rozmowy kwalifikacyjnej. O przyjęciu na studia decyduje suma punktów uzyskana w konkursie dyplomów (50%) i rozmowie kwalifikacyjnej (50%). Można zatem jednoznacznie stwierdzić, że zasady rekrutacji gwarantują przejrzystość postępowania kwalifikacyjnego oraz zapewniają selektywny dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Obowiązujące zasady zapewniają równe szanse kandydatom, którzy podejmują studia na ocenianym kierunku.

Regulamin studiów (pkt. VII, § 44) określa zasady przeniesienia się na studia z innej uczelni. Szczegółowe warunki przeniesienia określa prodekan ds. dydaktycznych. Osobie przenoszącej się uznawane są zaliczone na tej uczelni semestry studiów, pod warunkiem uzupełnienia różnic programowych wskazanych po analizie zaliczonych przez tę osobę przedmiotów i osiągniętych efektów kształcenia, której dokonuje koordynator ECTS.

Zasady i tryb potwierdzania efektów uczenia się (PEUS) określa Uchwała Senatu UŁ nr 507 z dnia 15 czerwca 2015 r. i Zarządzenie Rektora UŁ nr 127 z dnia 30 września 2015 r. w sprawie powołania Uczelnianego Zespołu PEUS. W kwietniu 2017 r. Rada Wydziału Filologicznego powołała Wydziałową Komisję PEUS, która opracowała wydziałowe procedury uznawania efektów uczenia się poza systemem formalnym oraz wzory dokumentów. Dotychczas nie zgłosił się żaden kandydat ubiegający się o uznanie efektów uczenia się.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Dotychczas obowiązujący program i plan studiów *filologii germańskiej* łączy efekty kształcenia powiązane z profilem ogólnoakademickim i praktycznym. Formy i organizacja

zajęć, a także czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, spowodowały powstanie dualności systemu, która może wpływać na jakość kształcenia i poziom osiągniętych efektów kształcenia; uwaga ta dotyczy kierunkowych, jak i modułowych efektów kształcenia, a konsekwencją takiego stanu rzeczy jest to, że również stosowane metody weryfikacji odnoszą się niekiedy do obydwu profili jednocześnie.

Na ocenianym kierunku praktykowane są metody i formy zajęć, które sprawdziły się w kształceniu filologicznym i które uwzględniają specyfikę nowoczesnego kształcenia na etapie akademickim; w sposób prawidłowy i czytelny wyodrębniono poszczególne przedmioty (moduły), które połączone zostały w bloki tematyczne (językoznawstwo, kulturoznawstwo, literaturoznawstwo, glottodydaktyka). Jednostka wyodrębniła moduł nauczycielski, który pod względem liczby godzin przeznaczonych na realizację poszczególnych modułów odpowiada zapisom standardu kształcenia nauczycieli. Zajęcia prowadzone są w małych grupach, co ułatwia realizację efektów kształcenia i weryfikację stopnia ich osiągnięcia. Program charakteryzuje tematyczna aktualność i heterogeniczność, powiązanie z prowadzonymi w jednostce badaniami naukowymi, możliwość stosunkowo swobodnego kształtowania własnej ścieżki edukacyjnej przez studentów oraz wpisana w system dbałość o rozwijanie u nich umiejętności praktycznych i badawczych, jak również dostosowanie systemu do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Prawidłowo, chociaż nie bez zarzutów (por. zalecenia), funkcjonuje system weryfikacji efektów kształcenia na różnych etapach kształcenia (por. zaliczenia cząstkowe i etapowe, efekty kształcenia uzyskane w ramach praktyk, w tym praktyk pedagogicznych, weryfikację założonych w programie efektów kształcenia na seminarium licencjackim i magisterskim). Bez zastrzeżeń działa system rekrutacji.

Należy w tym miejscu podkreślić, że nowo przyjęte rozwiązania (por. pkt. 1) pozwolą na wyeliminowanie dwutorowości systemu, gwarantując spójność efektów kształcenia z formami i organizacją zajęć, treściami, stosowanymi metodami w pracy dydaktycznej ze studentami oraz metodami weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia. Zmodyfikowany program kształcenia będzie obowiązywał od roku akademickiego 2018/2019.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Należy opracować nowe sylabusy, w których rozwinięcie efektów kierunkowych odnosić się będzie wyłącznie do profilu ogólnoakademickiego.
2. Konieczne jest zweryfikowanie obowiązujących sylabusów pod względem liczby i jakości deklarowanych efektów kształcenia (w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji personalnych i społecznych) oraz modyfikacja stosowanych narzędzi umożliwiającą uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów kształcenia.
3. Zaleca się zwiększenie liczby godzin zajęć dydaktycznych/praktyk oferowanych na studiach II stopnia specjalizacji nauczycielskiej celem zapewnienia właściwego przygotowania studentów do zawodu nauczyciela (działanie projakościowe); konieczne

jest ustalenie terminu odbywania praktyk pedagogicznych zgodnie ze standardami ministerialnymi.

4. Konieczne jest powiązanie wymaganej oceny z praktyk, w tym praktyk pedagogicznych z osiągniętymi efektami kształcenia, przede wszystkim w zakresie kompetencji społecznych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Działania systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia zostały sformułowane z uwzględnieniem przyjętej przez Radę Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego polityki zarządzania jakością i na poziomie ocenianego kierunku studiów „filologia germańska” są realizowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, Władze Dziekańskie, Dyrektorów Instytutów, kierowników zakładów, a także koordynatorów przedmiotów.

Program kształcenia został zaprojektowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w Uchwale Senatu Uniwersytetu Łódzkiego oraz zasadami opisanymi w Zarządzeniu Rektora w sprawie wprowadzenia procedury tworzenia i modyfikowania programów kształcenia. Do źródeł informacji uwzględnianych przy projektowaniu programu kształcenia należą: wnioski z analizy programów kształcenia prowadzonych na niemieckich uczelniach wyższych, doświadczenia dydaktyczne nauczycieli akademickich z uczelni zagranicznych oraz zgłaszane przez tę grupę interesariuszy propozycje modyfikacji, zalecenia instytucji zewnętrznych badających jakość kształcenia (w tym Polskiej Komisji Akredytacyjnej), wyniki badań ankietowych prowadzonych wśród absolwentów kierunku, a także propozycje zmian zgłaszane przez studentów i reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponieważ reprezentujący Wydział samorząd studencki ukonstytuował się w ciągu ostatnich kilku miesięcy, a ponadto reprezentanci studentów nie byli czynnymi uczestnikami zespołów odpowiedzialnych za jakość kształcenia, to dotychczas opinie studentów w zakresie projektowanego programu studiów gromadzone były jedynie podczas indywidualnych rozmów Władz Wydziału i nauczycieli akademickich ze studentami (w szczególności magistrantami podczas procesu dyplomowania). Ze względu na doraźny charakter prowadzonych działań koniecznym jest wsparcie studentów w zakresie wdrażania idei samorządności oraz promocja korzyści z ich zaangażowania w działania na rzecz zapewniania jakości kształcenia i wnikający z nich sposób realizacji procesu kształcenia (wsparciem w tym zakresie mogłoby być upowszechnienie wniosków formułowanych w następstwie prowadzonych badań ankietowych oraz innych działań służących zapewnieniu jakości kształcenia). Jednocześnie należy zwrócić uwagę na potrzebę wzmocnienia wpływu przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie

projektowania programu kształcenia. Dotychczasowa współpraca Władz Wydziału oraz Rady Biznesu i Pracodawców Wydziału Filologicznego koncentrowała się wokół podejmowania wspólnych przedsięwzięć w zakresie realizacji projektów naukowo-biznesowych, praktyk zawodowych, zajęć warsztatowych oraz udostępniania ofert pracy. W niewystarczającym stopniu była natomiast nastawiona na pozyskiwanie opinii interesariuszy zewnętrznych o realizowanym programie kształcenia na kierunku *filologia germańska* i jego spójności z potrzebami rynku pracy.

W ramach funkcjonującego na Wydziale systemu zapewnienia jakości kształcenia przyjęto szczegółowy harmonogram działań w zakresie monitorowania, okresowego przeglądu programów kształcenia, a także oceny osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, określający cykliczność prowadzonych działań, a także wykorzystywane w tym procesie źródła danych służące dalszej analizie i opracowaniu wyników, na podstawie których podejmowane są działania naprawcze i doskonalące.

Zdiagnozowane przez Zespół Oceniający PKA uchybienia dotyczące sposobu sformułowania efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów (szczegółowe informacje zawiera opis spełnienia kryterium 1 niniejszego raportu) podają w wątpliwość skuteczność omówionych poniżej działań, które powinny służyć diagnozowaniu błędów formalnych i merytorycznych, a następnie prowadzić do ich wyeliminowania. Impulsem do podjęcia przez Senat UŁ Uchwały nr 159 i 160 z dnia 11 grudnia 2017 r. była bowiem dopiero negatywna ocena przyjętego rozwiązania, sformułowana przez ZO PKA wizytujący inny kierunek studiów na tym samym wydziale w roku 2017 r.

Działania w zakresie monitorowania programu studiów obejmują coroczny przegląd programów z perspektywy zakładanych i realizowanych efektów kształcenia, który prowadzi się z uwzględnieniem analizy wyników egzaminów, treści arkuszy autoewaluacji przedmiotów (wypełnianych co semestr przez nauczycieli akademickich), a także wypełnianych przez studentów ankiet oceniających zajęcia dydaktyczne. Badaniem ankietowym objęci są ponadto studenci rozpoczynający studia oraz studenci będący na ostatnim semestrze studiów (tzw. ankieta satysfakcji studentów). Do źródeł danych wykorzystywanych w monitorowaniu procesu kształcenia należą również przygotowywane przez Biuro Karier w formie raportów wyniki badania losów absolwentów (prowadzonego nie rzadziej niż co dwa lata). Dane te uzupełniane są informacjami pozyskiwanymi drogą bezpośrednich kontaktów nauczycieli akademickich z absolwentami kierunku gromadzonymi podczas Gali Absolwentów (np. sugestie o wprowadzeniu większej liczby zajęć o charakterze praktycznym, języka biznesowego, przedmiotów filozofia i historia). Celem uporządkowania pozyskiwanych danych przygotowano formularz ankiety dla absolwentów uściślający istotne dla Wydziału dane, których zebranie za pomocą ogólnego formularza przygotowywanego przez Biuro Karier było niemożliwe. W procesie monitorowania uwzględnia się ponadto wnioski z hospitacji zajęć dydaktycznych oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (współpraca ta jest corocznie oceniana poprzez analizę informacji o przebiegu i charakterze współpracy z interesariuszami zewnętrznymi).

Procedury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w ramach okresowego przeglądu przewidują ponadto coroczny przegląd procedur rekrutacyjnych i działań promocyjnych dokonywany poprzez analizę raportu Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, przegląd sylabusów pod względem ich poprawności formalnej i merytorycznej (w tym

zgodności metod i kryteriów oceny z zakładanymi w sylabusach efektami kształcenia), coroczną ewaluację pracy administracji oraz biblioteki wydziałowej prowadzoną na podstawie analizy wyników ankiet studenckich, coroczny przegląd infrastruktury technicznej (z uwzględnieniem informacji zgłaszanych przez pracowników i studentów), a także ocenę wsparcia kół naukowych na podstawie sprawozdania z ich działalności. Ponadto co dwa lata przeprowadzany jest przegląd zasad dyplomowania.

W działania w zakresie monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia zaangażowani są nauczyciele akademicy (autoewaluacja zajęć przez wykładowcę, hospitacje), studenci oraz absolwenci ocenianego kierunku studiów (ankiety). Udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, podobnie jak w przypadku projektowania programu kształcenia, jest jednak w porównaniu z działaniami podejmowanymi przez interesariuszy zewnętrznych na rzecz popularyzacji nauki, czy organizacji praktyk zawodowych dość ograniczony. Należy także zwrócić uwagę na sposób przeprowadzania ankiet studenckich. Przyjęta w Instytucie Filologii Germańskiej praktyka przekazywania przez wykładowców władzom Instytutu wypełnionych przez studentów ankiet ewaluujących ich zajęcia budzić może wątpliwości dot. transparentności tej procedury i anonimowości ankiet. ZO PKA jest przekonany o rzetelności i dobrych intencjach wykładowców prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku, stoi jednak na stanowisku, że jednostka powinna tak zorganizować obieg ankiet, by uniemożliwić on wpływ ocenianego na proces oceny.

Analiza działań prowadzonych w zakresie monitorowania, okresowego przeglądu programu kształcenia oraz oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia, a także zewnętrznych ocen jakości kształcenia prowadzi do opracowania wyników stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia. Potwierdzeniem powyższego są zmiany realizowanego programu kształcenia (od roku akademickiego 2017/2018) oraz wprowadzone modyfikacje planów i programu studiów, wśród których wskazać można np. wprowadzenie zajęć dydaktycznych *Retoryka* (obowiązkowych na studiach pierwszego stopnia oraz jako przedmiot do wyboru na studiach drugiego stopnia), zwiększenie puli językoznawczych przedmiotów do wyboru o zajęcia z *Języka niderlandzkiego*. Ponadto we współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego wprowadzono zajęcia z przedmiotu *Wstęp do komunikacji specjalistycznej*, a w ramach puli przedmiotów do wyboru zajęcia *Komunikacja w biznesie*, które prowadzone są przez praktyków reprezentujących zewnętrzne instytucje i przedsiębiorstwa. Wśród wdrożonych zmian projakościowych wskazać można również włączenie do programu studiów drugiego stopnia przedmiotu *Praca projektowa* (tłumaczeniowa/biznesowa) prowadzonego w grupach, którego idea jest przygotowanie studentów do samodzielnej pracy projektowej nad określonymi zadaniami w zakresie odpowiadającym tematyce przedmiotu. Ponadto do inicjatyw wspierających kształcenie językowe studentów należy zaliczyć również organizowanie wspólnych seminariów z native speakerami z Niemiec (np. 30 godzinne seminarium *Trauma w literaturze i innych środkach przekazu*). Należy także odnotować prace zespół odpowiedzialnego za praktyki pedagogiczne nad przygotowaniem i wdrożeniem nowego narzędzia oceny praktyk zawodowych uwzględniającego stopień osiągnięcia przez studenta przypisanych praktykom efektów kształcenia. „Karta przebiegu praktyki pedagogicznej ciągłej z uwzględnieniem realizacji efektów kształcenia” w zwartej formie odnosi się zarówno do przebiegu praktyki, jak i do stopnia osiągnięcia efektów kształcenia z obszarów: wiedzy, umiejętności i kompetencji

społecznych. To dobry krok w stronę ściślejszego powiązania praktyk z całym procesem kształcenia oraz lepszego zrozumienia efektów kształcenia również poza uczelnią. Sposób sformułowania efektów kształcenia, ich liczba oraz stopień uszczegółowienia mogą jednak utrudnić szkolnym opiekunom praktyk ocenę praktykanta i zniechęcić do posługiwania się efektami kształcenia. Stąd przed wdrożeniem tego narzędzia należy je skonsultować z potencjalnymi opiekunami praktyk i upewnić się, czy rozumieją tak sformułowane efekty kształcenia oraz czy właściwie interpretują skalę ocen.

3.2.

Działania systemu podejmowane w ramach zapewnienia publicznego dostępu do informacji obejmują monitorowanie dostępności i aktualności danych zamieszczanych na stronie internetowej Wydziału i Instytutu, a także badanie kompleksowości i użyteczności publikowanych informacji dla poszczególnych grup jej odbiorców. Na stronie internetowej Wydziału, Instytutu oraz na portalach społecznościowych, w tym m.in. na Facebooku udostępniane są wszystkie niezbędne w toku realizacji procesu kształcenia informacje dotyczące: warunków rekrutacji, procedury dyplomowania, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, harmonogramów zajęć dydaktycznych, zasad organizacji i odbywania praktyk zawodowych, programów kształcenia, organizowanych konferencji i innych inicjatyw, w tym popularno-naukowych itp. Wszelkie informacje o formach pomocy materialnej dostępne są w Centrum Obsługi Studentów i Doktorantów Uniwersytetu Łódzkiego. Poza publicznie dostępnymi portalami Wydział korzysta również z kanałów komunikacji intranetowej, w tym z systemu USOS. Celem spersonalizowania kanałów dostępu studentów i nauczycieli akademickich do istotnych dla nich informacji w 2016 roku dokonano modernizacji dotychczasowej strony internetowej, w efekcie której poprawiono również jej szatę graficzną.

Forma prezentacji danych na stronie internetowej została dostosowana do potrzeb poszczególnych grup interesariuszy z uwzględnieniem przewidywanego sposobu ich wykorzystania (w tym dla osób słabowidzących). Komunikację za pomocą strony internetowej uzupełniają tradycyjne formy upowszechniania informacji takie jak: tablice informacyjne, gabloty wydziałowe i instytutowe, ulotki promocyjne, spotkania informacyjne (z kandydatami, studentami, absolwentami). Treści dostępne na stronie internetowej oraz w ramach systemu intranetowego USOS są okresowo monitorowane przez Władze Dziekańskie oraz Dyrektora Instytutu.

Elementem działań zapewniających publiczny dostęp do informacji jest również organizowany corocznie Dzień Otwarty Wydziału Filologicznego, kierowany przede wszystkim do uczniów i nauczycieli klas maturalnych, a także udział w *Targach edukacyjnych Perspektywy*, podczas których na specjalnie przygotowanym stanowisku udzielane są informacje dotyczące prowadzonych studiów oraz przekazywane są materiały informacyjno-reklamowe.

Wśród podejmowanych działań informacyjnych należy wskazać ponadto stworzenie publikacji (informatora) rozdystrybuowanego wśród uczniów klas maturalnych (Projekt Łódź Akademyka), wydawanie Newslettera Wydziału Filologicznego (rozsyłany do pracowników jednostki, zawiera informacje o nadchodzących i minionych wydziałowych wydarzeniach),

udział w Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki, którego celem jest promocja nauki. W każdej edycji biorą udział pracownicy i studenci Wydziału (warsztaty wykłady, prezentacje, pokazy, projekty, inscenizacje).

Uzasadnienie

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Łódzkiego prowadzący oceniany kierunek studiów *filologia germańska* określił, wdrożył i realizuje systemowe działania służące projektowaniu i zatwierdzaniu programów kształcenia. W ramach przyjętych procedur prowadzi również systematyczne monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia z uwzględnieniem uwag zgłaszanych przez poszczególnych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych kierunku. Prowadzone w ramach działania systemu analizy posłużyły wdrożeniu wymienionych wyżej projakościowych zmian realizowanego programu kształcenia. Słabością ocenianego systemu zapewnienia jakości kształcenia okazała się nieefektywność działań prowadzonych w zakresie monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia, które nie przyczyniły się do zdiagnozowania nieprawidłowości w zakresie sposobu opracowania kierunkowych efektów kształcenia. Ponadto należy zwrócić uwagę na niskie zaangażowanie studentów w działania podejmowane na rzecz zapewnienia jakości kształcenia. Właściwym byłoby również wzmocnienie działań służących popularyzowaniu wyników prowadzonych badań ankietowych wśród nauczycieli akademickich i studentów (w tym wspólne poszukiwanie rozwiązań zdiagnozowanych słabości, konsultowanie podjętych działań naprawczych i doskonalących lub wyjaśnianie przyczyn uniemożliwiających ich wprowadzenie), co być może zwiększyłoby zaangażowanie studentów w działania prowadzące do poniesienia jakości kształcenia i zaspokojenia formułowanych przez nich potrzeb. Wzmocnienia wymaga również współpraca z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie projektowania i monitorowania procesu kształcenia.

Do mocnych stron ocenianego systemu zapewnienia jakości kształcenia należy determinacja w dążeniu do dostosowania programu studiów do wymagań rynku pracy (oferta kształcenia w zakresie *Lingwistyki dla biznesu, Niemcoznawstwa*, które stworzono w oparciu o m.in. filologię germańską), dbałość o zapewnienie właściwej dla potrzeb realizowanego procesu kształcenia infrastruktury dydaktycznej (np. najnowszy zakup laboratorium fonetycznego wraz ze zorganizowaniem szkolenia dla nauczycieli akademickich, umożliwiającego pełne wykorzystanie wszystkich jego funkcjonalności), a także ciekawa i zróżnicowana działalność promocyjna Wydziału zapewniająca szeroki dostęp do informacji o proponowanej kandydatom i realizowanej przez studentów ofercie dydaktycznej.

Dobre praktyki

- Cykliczne przeprowadzanie oceny pracy administracji i jakości infrastruktury wraz z przygotowaniem raportu i umieszczeniem go na stronie internetowej Wydziału;
- Organizowanie *Gali absolwentów*, podczas której wręczane są dyplomy ukończenia studiów oraz medale za chlubne studia. Ponadto przeprowadzane jest badanie ankietowe pozwalające na wyrażenie przez absolwentów kierunku opinii na temat ukończonych

studiów, pierwszych doświadczeń z rynkiem pracy po uzyskaniu dyplomu oraz przydatności nabytych kompetencji w pracy zawodowej.

Zalecenia

1. Należy przeprowadzić ewaluację skuteczności działań prowadzonych w zakresie monitorowania oraz okresowego przeglądu programu kształcenia;
2. Należy studentom zapewnić pełną anonimowość podczas wypełniania ankiet ewaluujących zajęcia. Udział wykładowców w przekazywaniu wypełnionych ankiet władzom Instytutu może rodzić wątpliwości o transparentność i anonimowość ankietyzacji.
3. Należy zintensyfikować upowszechnianie wniosków, formułowanych w następstwie prowadzonych badań ankietowych oraz innych działań służących zapewnieniu jakości kształcenia;
4. Konieczne jest podjęcie intensywnych działań zmierzających do włączenia studentów oraz doktorantów w proces zapewniania jakości kształcenia;
5. Należy wzmocnić współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie projektowania i monitorowania procesu kształcenia.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

W proces dydaktyczny na kierunku *filologia germańska* zaangażowanych jest 37 germanistów, pracowników Instytutu Filologii Germańskiej oraz kilku pracowników innych wydziałów (filozofowie, psychologowie oraz pedagodzy). Germaniści reprezentują dwie dyscypliny naukowe: językoznawstwo i literaturoznawstwo. Dorobek samodzielnych pracowników naukowych z zakresu literaturoznawstwa ma silne akcenty kulturoznawcze. Do minimum kadrowego zgłoszono na studiach pierwszego stopnia sześcioro nauczycieli akademickich, dwie osoby ze stopniem doktora habilitowanego, obie reprezentujące literaturoznawstwo oraz czworo doktorów nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa. Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia stanowi dziewięcioro pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym czworo doktorów habilitowanych (trzy osoby reprezentują literaturoznawstwo, jedna językoznawstwo) i pięciu doktorów, wszyscy są językoznawcami. Osoby zgłoszone do minimum kadrowego studiów obu stopni mają właściwe kwalifikacje (wykształcenie germanistyczne oraz stopnie uzyskane w dyscyplinach, do których przypisano kierunek filologia germańska), ponadto są aktywne naukowo. Ich dorobek jest zarówno ilościowo jak i jakościowo znaczący. Stwierdza się, że wymogi prawne związane z minimum kadrowym na ocenionym kierunku są spełnione w pełni. Kadra germanistyczna zaangażowana w proces kształcenia na ocenianym kierunku jest aktywna naukowo, dobrze

rozpoznawalna w kraju, także w międzynarodowym środowisku germanistycznym. Prowadzi badania naukowe w dyscyplinach: językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo. Instytut Filologii Germańskiej to cztery zakłady. W Zakładzie Językoznawstwa Niemieckiego dominujące są tematy związane z lingwistyką tekstu i dyskursu, lingwistyką tekstów prasowych (w szczególności gazety łódzkie, badania o charakterze diachronicznym), ale również pragmalingwistyką, użyciem języka w różnych obszarach życia publicznego. Cennym uzupełnieniem stają się badania nad przekładem, w tym przekładem audiowizualnym. Reprezentowane są również badania dotyczące procesu akwizycji i nauczania języka obcego, jego różnych aspektów, np. fonetyki, nauczania języka niemieckiego na potrzeby biznesu. W dwóch zakładach literaturoznawczych prowadzone są badania literatury niemieckojęzycznej, niemieckiej i austriackiej. Badania dotyczą literatury począwszy od Oświecenia do współczesności, w tym m.in. należy odnotować badania komparatywne oraz naukowe zainteresowanie dyskursem pamięci i tożsamości. Wyróżnikiem łódzkich germanistów są wysiłki naukowe skierowane na opisanie i zinterpretowanie historii i kultury Niemców i Żydów w Łodzi oraz historii Getta Łódzkiego. Były one w dużej części prowadzone wspólnie z badaczami z niemieckich uniwersytetów, w szczególności z uniwersytetu w Giessen, z którym germanistykę łódzką łączy długoletnia instytucjonalna naukowa i dydaktyczna współpraca. Efekty pracy naukowej kadry germanistycznej są stałym i cennym elementem programów kształcenia na ocenianym kierunku.

Pracownicy Instytutu Filologii Germańskiej UŁ mają możliwość podnoszenia swoich kompetencji dydaktycznych zarówno poprzez „tutoriale” organizowane przede wszystkim dla doktorantów oraz młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych, jak i kursy tematyczne. Pracownicy w rozmowie z ZO PKA wskazywali np. na organizowane szkolenia dotyczące obsługi sprzętu, np. w nowym laboratorium czy programów komputerowych, np. programów wspomagających tłumaczenia. W celu podnoszenia umiejętności dydaktycznych prowadzone są także intensywne hospitacje koleżeńskie.

4.2.

Za obsadę zajęć dydaktycznych odpowiedzialny jest dyrektor instytutu oraz kierownicy poszczególnych zakładów naukowych. Na podstawie przedstawionej dokumentacji można stwierdzić, że zajęcia dydaktycznie obsadzone są zgodnie z zainteresowaniami oraz dorobkiem naukowym poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych. W Instytucie pracuje grupa wykładowców i starszych wykładowców, którzy prowadzą zajęcia językowe, tzw. praktyczną naukę języka niemieckiego. Są to osoby szkolące głównie swe umiejętności dydaktyczne. Wśród osób prowadzących zajęcia językowe znajdują się lektorzy niemieccy i austriaccy, tak więc studenci mają również zajęcia z rodzimymi użytkownikami języka niemieckiego. Przedstawiona dokumentacja pokazuje, iż obsada zajęć dokonywana jest w pełni prawidłowo. Zajęcia literaturoznawcze prowadzą pracownicy Zakładu Literatury Niemieckiej i Austriackiej, wszystkie zajęcia lingwistyczne zaś językoznawcy (i to zgodnie z tematyką ich wysiłków naukowych). Podobnie jest także z zajęciami kulturoznawczymi. Potwierdziły ten fakt przeprowadzone przez ekspertów PKA hospitacje zajęć dydaktycznych. Wszystkie zajęcia prowadzone były rzetelnie, wybrana forma pracy odpowiadała treści zajęć, pozwalała na aktywizowanie uczestniczących studentów. Treść zajęć zgodna była z opisem zawartym w kartach przedmiotów. Należy podkreślić również to, że prowadzący z jednej strony byli dla

studentów świetnym wzorcem językowym, z drugiej zaś dbali o poprawność językową studentów, poprawiali błędy, tłumaczyli na czym one polegają i wskazywali na właściwe struktury leksykalno-gramatyczne. Dbali również o poprawność artykulacyjną studentów. Także analiza prac dyplomowych i etapowych potwierdziła dobrą jakość całego procesu dydaktycznego, łącznie z monitorowaniem postępów w nauce studentów oraz weryfikacją – częściową i końcową – uzyskanych efektów kształcenia.

Pewną pulę zajęć dydaktycznych prowadzą pracownicy naukowo-dydaktyczni Uniwersytetu Łódzkiego nie będący germanistami. Są to głównie przedmioty psychopedagogiczne, historyczne (dotyczące stosunków polsko-niemieckich), technologia informatyczna czy emisja głosu. Informacje na temat kwalifikacji oraz prowadzonych badań naukowych przez tych nauczycieli akademickich wskazują na ich właściwy dobór. Ciekawym rozwiązaniem jest zaoferowanie studentom germanistyki, którzy zainteresowani są także rozwojem translatorskim, zajęć prowadzonych z kultury słowa języka polskiego (zwanych „pisanem w języku polskim”) doświadczonym polonistom.

4.3.

Kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku to głównie pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz doktoranci z zakresu germanistyki. Ich rozwój naukowy jest dynamiczny i ciągły. Zdobywają kolejne stopnie naukowe (w ostatnich pięciu latach siedem osób uzyskało stopień doktora habilitowanego i sześć doktora nauk humanistycznych z zakresu literaturoznawstwa lub językoznawstwa), ubiegają się i otrzymują granty naukowe (np. NCN, NPRH, DAAD). Nad rozwojem naukowym kadry czuwają kierownicy zakładów, z jednej strony motywując (możliwość otrzymania dodatków motywacyjnych, nagród rektorskich i dziekańskich, ekwiwalentów finansowych) i tworząc warunki np. poprzez umożliwienie wyjazdów zagranicznych (długo- i krótkoterminowe urlopy naukowe na wyjazdy stypendialne np. stypendium A. v. Humboldta, DAAD, krótkoterminowe urlopy i finansowanie wyjazd na kwerendy biblioteczne), obniżenie pensum dydaktycznego, a także dofinansowania udziału w konferencjach naukowych odbywających się w kraju jak i za granicą. Finansowane z budżetu Wydziału Filologicznego są zakupy literatury przedmiotu koniecznej do prowadzenia badań. Kadra naukowo-dydaktyczna potwierdziła na spotkaniu z ZO PKA bardzo dobre warunki stworzone przez władze wydziału i instytutu, które pozwalają na efektywną i szybką pracę badawczą. Podkreślano dobrą od niedawna sytuację finansową wydziału i bardzo dobrą politykę władz dziekańskich w zakresie finansowania badań. Z drugiej strony pracownicy naukowo-dydaktyczni podlegają systematycznej ocenie, w ramach której oceniane są wysiłki naukowe, jakość dydaktyki oraz praca organizacyjna. Jednym z elementów oceny są wyniki ankiet studenckich. W celu podniesienia jakości pracy dydaktycznej kadra prowadząca zajęcia ma możliwość udziału w kursach i szkoleniach, zarówno językowych jak i językowo-dydaktycznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka spełnia wszystkie wymogi prawne dotyczące minimum kadrowego. Mocną stroną kierunku jest struktura kwalifikacji i różnorodność badawcza w obrębie dyscyplin nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego oraz nauczycieli spoza minimum. Obsada zajęć prowadzona jest w sposób właściwy i zapewnia przydział zajęć

zgodnie z kwalifikacjami i kompetencjami nauczycieli akademickich – to również mocna strona kierunku. Jednostka skutecznie wspiera rozwój kadry i jej doskonalenie przez bodźce finansowe, motywacyjne oraz ewaluacyjne.

Dobre praktyki

Skuteczne stosowanie bodźców finansowych stymulujących rozwój naukowy kadry w powiązaniu z wynikami ewaluacji

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym i gospodarczym w kilku obszarach: projektowania procesu kształcenia i jego realizacji, praktyk zawodowych, przedsięwzięć popularyzatorskich i naukowych. Współpraca ta odbywa się zarówno w drodze nieformalnych kontaktów wynikających z relacji zawodowych pracowników naukowych oraz ich więzi z absolwentami, jak i w sposób sformalizowany - w ramach Rady Biznesu i Pracodawców oraz działań podejmowanych przez Pełnomocnika Dziekana ds. współpracy z pracodawcami i biznesem dla Wydziału Filologicznego. Aktywność tego ostatniego w nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym była podkreślana podczas spotkania ZO PKA z przedstawicielami pracodawców.

Rada Biznesu i Pracodawców spotyka się regularnie, dwa razy w roku i obejmuje swoim działaniem wszystkie kierunki studiów prowadzone na Wydziale Filologicznym, w tym *filologię germańską*. Zakres działalności Rady jest spójny ze strategią Wydziału Filologicznego na lata 2015-2020, która rozwijanie relacji z otoczeniem wymienia jako jeden z celów strategicznych. Od 2015 roku Rada Biznesu i Pracodawców posiada własną stronę internetową (<http://www.radabiznesuwf.uni.lodz.pl/rada>), na której informuje o celach swej działalności, członkach i planowanych spotkaniach, przedstawia też aktualne oferty pracy. Wśród członków Rady znajdują się m.in. przedsiębiorstwa z Łodzi i regionu łódzkiego, szkoły języków obcych, Centrum Egzaminacyjne Instytutu Goethego, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości.

W wyniku współpracy władz kierunku z Radą Biznesu i Pracodawców dotychczasową specjalność zamieniono w nowy kierunek studiów: *Lingwistyka dla biznesu*, który łączy kompetencje językowe z wiedzą ekonomiczną, zaś w semestrze letnim 2018 r. uruchomiony zostanie moduł "Komunikacja w biznesie", złożony z zajęć i warsztatów prowadzonych przez pracowników firm skupionych w Radzie Biznesu. Większość przedsięwzięć podejmowanych przez Radę adresowanych jest do całego wydziału, na czym korzysta też *filologia germańska*. Pracownicy i studenci tego kierunku są beneficjentami ogólnych umów podpisywanych przez Wydział z przedsiębiorstwami, organizacjami społecznymi, instytucjami, dotyczących m.in. prowadzenia wspólnych projektów naukowo-badawczych, wykonywania badań i ekspertyz, organizowania praktyk studenckich oraz seminariów i konferencji, a także wzajemnej promocji. Przykładem takiego wspólnego przedsięwzięcia jest konferencja Speclang 2017, zorganizowana w dniach 3-4 listopad 2017 roku, podczas której wielu referentów odnosiło się

do wymagań biznesu w stosunku do nauczania i wykorzystania języka obcego, w tym języka niemieckiego. Jednym z nich był przedstawiciel firmy Fujitsu, który swoje wystąpienie panelowe zatytułował: „Humanisci potrzebni od zaraz – o językach w biznesie”. Innym przykładem wspólnego przedsięwzięcia dydaktycznego pracowników jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym, tym razem związanego ściśle z ocenianym kierunkiem jest przygotowanie podręczników na poziomie B2/C1 odpowiadających specyficznym potrzebom gospodarki:

- Fachkommunikation Deutsch: Corporate Social Responsibility (CSR), Lehrbuch für Deutsch als Fremdsprache;
- Fachkommunikation Deutsch: Informationstechnologie (IT), Lehrbuch für Deutsch als Fremdsprache.

Współpraca taka obejmuje także studentów, czego przykładem jest projekt koła naukowego Germanistów „Mehr Licht”, którzy wygrali konkurs „Diamond Project” organizowany przez Infosys i otrzymali środki finansowe na realizację *Glossarium* – słowniczka pojęć finansowych w kilku językach. Projekt wymagał współpracy nie tylko z przedstawicielami firmy Infosys, ale również zaangażowania studentów innych kierunków studiów. Stworzone narzędzie jest wykorzystywane z powodzeniem w biznesie.

Owe pojedyncze, acz bardzo cenne przejawy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym nie przełożyły się jeszcze na proces kształcenia w sposób trwały. Jak dotąd powstało niewiele prac dyplomowych odpowiadających na potrzeby rynku, mimo, iż zarówno pracodawcy, jak i władze wydziału w swoich strategiach o takich możliwościach wspominają.

Wydział dokłada starań, by studenci *filologii germańskiej* mieli możliwość rozmowy z potencjalnymi pracodawcami i poznania aktualnych ofert pracy, praktyk oraz staży. Dzieje się to podczas Uniwersyteckich Targów Pracy, Recruitment Days czy Infosys / Ceri / Magellan Day. Z kolei sam kierunek promował się poza granicami miasta i regionu uczestnicząc w wydarzeniu organizowanym przez Instytut Goethego w Krakowie pod nazwą „Tragi Perspektyw – z niemieckim zajdziesz daleko”.

Ze względu na sposób działania uniwersyteckiego Biura Karier (np. brak możliwości prowadzenia mailingu do wybranej grupy studentów) trudno mówić o znaczeniu jego oferty dla studentów kierunku *filologia germańska*, a nawet całego wydziału. Brak bowiem działań zorientowanych na zaspokajanie specyficznych potrzeb studentów filologii. Mogą oni natomiast uczestniczyć w ogólnouczelnianych projektach i działaniach Biura Karier adresowanych do ogółu studentów. Udział studentów *filologii germańskiej* w przedsięwzięciach tych jest znikomy. W projekcie: „Kreator Kariery. Kompleksowy system wsparcia studentów Uniwersytetu Łódzkiego na rynku pracy” uczestniczyła 1 osoba, z doradztwa zawodowego skorzystała także 1 osoba, z Akademii Kompetencji - nikt. Świadczyć to może o pewnej pozycji studentów i absolwentów ocenianego kierunku na rynku pracy. Znajduje to swoje potwierdzenie w deklaracjach pracodawców, obecnych na spotkaniu z ZO PKA. Możliwe jednak, że informacje o działaniach Biura Karier nie docierają do studentów ocenianego kierunku. Od kilku już lat Biuro Karier prowadzi badanie losów absolwentów uczelni. Skromne dane dotyczące *filologii germańskiej* nie pozwalają jednak na żadne uogólnienia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka posiada liczne umowy o współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, których beneficjentami są m.in. pracownicy i studenci ocenianego kierunku. Umowy te, jak i podejmowane przedsięwzięcia skoncentrowane są na prowadzeniu wspólnych projektów badawczych, dydaktycznych i popularyzatorskich, organizowaniu praktyk studenckich oraz seminariów i konferencji. W mniejszym stopniu współpraca ta dotyczy projektowania, monitorowania i weryfikowania procesu kształcenia. *Pełnomocnik Dziekana ds. współpracy z pracodawcami i biznesem* dba o życzliwą i otwartą relację z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz koleżeńską atmosferę współpracy pomiędzy firmami działającymi w Radzie Biznesu, nawet tymi, które na co dzień konkurują o studentów i absolwentów na lokalnym rynku pracy. Inicjatywy Rady w większości jednak adresowane są do *Lingwistyki dla biznesu*, kierunku, który powstał przy aktywnym udziale przedsiębiorców, w mniejszym stopniu obejmują studentów *filologii germańskiej*.

Dobre praktyki

- Powołanie *Pełnomocnika Dziekana ds. współpracy z pracodawcami i biznesem*, który intensyfikuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, dba o dobrą relację między władzami jednostki a Radą Biznesu i Pracodawców oraz umiejętnie łączy interesy różnych firm na terenie uczelni.

Zalecenia

1. Zaleca się zwiększenie udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w projektowaniu, monitorowaniu i weryfikowaniu efektów kształcenia na ocenianym kierunku.
2. Należy zintensyfikować działania na rzecz włączania przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego do procesu dyplomowania (np. zamawiane prace dyplomowe).
3. Warto wspólnie z Biurem Karier ustalić jakie oferty praktyk, staży i szkoleń powinny trafiać do studentów filologii i w jaki sposób informacja ta powinna docierać do studentów ocenianego kierunku.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Proces kształcenia na kierunku filologia germańska od lat jest mocno umiejdzynarodowiony. Wynika to z jednej strony z bogatych i intensywnych kontaktów naukowych kadry germanistycznej prowadzącej badania naukowe i dydaktykę oraz z możliwości wymiany międzynarodowej stworzonych dla studentów kierunku.

Kadra naukowo-dydaktyczna bierze udział w wielu międzynarodowych konferencjach i seminariach, otrzymuje stypendia badawcze fundowane przez zagranicznych fundatorów (np. fundacji im. A. v. Humboldta, fundacji im. Franza Werfla, DAAD, fundacji Thyssen-Stiftung czy rządu austriackiego), odbywa staże badawcze w liczących się ośrodkach zagranicznych, publikuje w międzynarodowych wydawnictwach. Pracownicy IFG są członkami międzynarodowych rad naukowych czasopism naukowych lub współredaktorami naczelnymi (np. rocznik DAAD Convivium), redaktorami serii wydawniczych wydawanych w zagranicznych wydawnictwach (np. Giessener Arbeiten zur Neueren Deutschen Literatur Literaturwissenschaft, Peter Lang: Frankfurt a.M.).

Bardzo istotnym i wartym mocnego podkreślenia jest systemowy charakter współpracy z kilkoma ośrodkami akademickimi, w szczególności z JLU Giessen oraz Uniwersytetem w Regensburgu, a ponadto z Technische Universität Chemnitz oraz od niedawna z Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften w Winterthur. Najdłuższą współpracę IFG ma z uniwersytetem w Giessen. Oprócz bieżącej wymiany pracowników w ramach partnerstwa i w ramach umowy ERASMUS, współpraca obejmowała i nadal obejmuje szereg projektów naukowych i dydaktycznych, które mają stały, kumulujący się wpływ na bieżący proces dydaktyczny. Do najważniejszych należy praca nad krytycznym wydaniem dokumentów związanych z łódzkim gettem. To wspólny projekt Arbeitsstelle Holocaustliteratur przy Institut für Neuere Deutsche Literatur Uniwersytetu im. Justusa Liebiga w Giessen z pracownikami UŁ i Archiwum Miasta Łodzi. Projekt był finansowany przez DFG. Zaowocował licznymi wspólnymi publikacjami książkowymi dotyczącymi tematyki łódzkiego getta. We współpracy z Giessen oraz z „Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen in Marburg oraz z Martin-Opitz-Bibliothek powstało ponadto szereg publikacji i projektów na temat wielokulturowej, przede wszystkim niemieckiej i żydowskiej Łodzi. Współpraca z Giessen zaowocowała wieloma projektami dydaktycznymi i naukowymi, wspólnymi seminariami, z których niektóre dotyczyły/dotyczą tematyki wiodącej - wielokulturowej Łodzi, historii getta, inne zaś wykraczały/wykraczają poza te tematy. Wart podkreślenia jest także udział w prestiżowym, finansowanym przez DAAD projekcie współpracy instytutów germanistycznych, tzw. GIP z Institut für neuere deutsche Literatur Uniwersytetu im. Justusa Liebiga w Giessen. Ramowy temat projektu to wielonarodowościowa Łódź. Ponadto warto też wymienić udział IFG UŁ w projekcie IP z Giessen i Kownem: „Vielfalt auf Kleinem Raum” oraz studentów i pracowników w dwutygodniowych warsztatach w Giessen. Innym ciekawym przykładem jest projekt badawczo-dydaktyczny: Thematisches DAAD-Netzwerk „Kulturelle Kontakt- und Konfliktzonen im östlichen Europa“, realizowany w okresie 01.01.2013-31.12.2016. Partnerami IGF UŁ byli Justus-Liebig Universität Giessen, Uniwersytet Stosunków Międzynarodowych i Języków Obcych im. Abyłaj Chana, Uniwersytet im. Babesa Bolyai’ ego w Klużu-Napoce, Kazański (Nadwołżański) Uniwersytet Federalny, Białoruski Państwowy Uniwersytet w Mińsku. Wspólnie z uniwersytetem Giessen organizowane są seminaria dla studentów polskich i niemieckich, ostatnie na temat: Lodz im Zweiten Weltkrieg. Euthanasie und Aktion T4 przeprowadzono w dniach: 25.05.-27.05.2017 r. W projekcie wzięli udział studenci z Łodzi (8) i Giessen (17).

Projekty naukowe oraz dydaktyczne skutkują zainteresowaniem studentów zagadnieniami związanymi z historią i kulturą Łodzi, literaturą Holocaustu, kwestiami literatury i polityki. Wiele tematów prac magisterskich i licencjackich jest tego wyrazem.

Studenci *filologii germańskiej* mają możliwość uczestniczenia także w projektach dydaktycznych (spotkaniach, konferencjach, warsztatach) z naukowcami i studentami innych zagranicznych uniwersytetów, np.

1. *Lagerliteratur – (auto)biographische Texte aus den Konzentrationslagern und Ghettos Gedenk- und Erinnerungskultur am Beispiel des ehemaligen Frauenkonzentrationslagers Ravensbrück (Konzeption, Praxis)*. 25.05.2015-30.05.2015: 58 studenckich uczestników, finansowanie: Stiftung Erinnerung, Verantwortung und Zukunft, Berlin, Deutsch-Polnisches Jugendwerk. Partnerem był Universität Bielefeld
2. *Deutsche und Juden in Łódź. Ihre Literatur und Kultur bis 1945*. 19.06.-22.06.2017. Partnerem był Institut für Volkskunde in Freiburg. W projekcie wzięli udział studenci z Łodzi (6) i Freiburga (10).
3. *Deutsche und Juden in Łódź*. 26.10.-28.10.2017. Partner - Ruhr-Universität Bochum. W projekcie wzięli udział studenci z Łodzi (9) i Bochum (15).
4. *15 Danzig in der Zeit des Nationalsozialismus*. 05.-19.05.2017, Partner - Technische Universität Chemnitz. W projekcie wzięli udział studenci z Łodzi (15 osób) i Chemnitz (15).
5. *Polen als Erinnerungsort in polnischer und deutscher Literatur mit besonderer Berücksichtigung von Lodz und Auschwitz*. 12.-18.05.2013. Uczestniczyło 35 studentów, w tym 15 z filologii germańskiej UŁ, partner - Technische Universität Chemnitz.
6. *Gdańsk, Danzig in polnischer und deutscher Literatur*. 09.-14.11.2014. Partner - Technische Universität Chemnitz. Uczestnikami byli studenci z UŁ i Chemnitz, 30 studentów, w tym 15 z filologii germańskiej.
7. *Literatur und Erinnerungstexten*. Partner - Technische Universität Chemnitz. Uczestniczyli studenci z UŁ i Chemnitz, 30 studentów, w tym 15 z filologii germańskiej UŁ.

Bardzo ważnym elementem kształcenia na *filologii germańskiej* jest stałe zatrudnianie lektorów niemieckojęzycznych przygotowanych we właściwy sposób do kształcenia językowego studentów filologii. W tym celu Instytut Filologii Germańskiej pielęgnuje od lat dobre relacje z agencjami wymiany akademickiej z Austrii i Niemiec. W IFG zatrudniony jest lektor DAAD, lektor austriacki (KOeD), od 10 lat przyjeżdża na 1 rok asystentka językowa finansowana przez stypendium DAAD.

W Instytucie Filologii Germańskiej organizowane się także liczne wykłady gościnne dla studentów ocenianego kierunku prowadzone przez naukowców z wielu niemieckich uniwersytetów. Studenci *filologii germańskiej* korzystają także z możliwości mobilności studenckiej w ramach programu Erasmus +. Na potrzeby studentów ocenianego kierunku podpisano 34 umowy partnerskie, w większości z uniwersytetami niemieckimi, austriackimi. Są wśród nich także ośrodki włoskie, francuski, hiszpański i turecki. Procedury kwalifikacji na wyjazd stypendialny oraz zasady uznawalności są w opinii ZO PKA właściwe. Studenci korzystają ze stworzonej im oferty wyjazdów, w roku 2016 na Wydziale Filologicznym w ramach programu Erasmus+ wyjechało 153 studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Osiągnięcia kierunku w obszarze umiędzynarodowienia badań i procesu dydaktycznego należy ocenić bardzo wysoko – osiągnięcia te nie tylko wyróżniają oceniany kierunek na tle całej uczelni i Wydziału, ale wykraczają też wyraźnie poza standard krajowy. Działania kierunku w tym obszarze obejmują umiędzynarodowienie badań naukowych, umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Szczególnie silną stroną są długoletnie instytucjonalne partnerstwa z ośrodkami akademickimi, z których wynika wiele inicjatyw naukowo-dydaktycznych dydaktycznych.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Wizytacja ZO PKA na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się na kierunku filologia w 2011 roku. Najpoważniejszy zarzut dotyczył wówczas warunków lokalowych całego Wydziału. Wydział mieścił się wtedy w siedmiu budynkach, położonych w różnych częściach miasta. Budynki były na ogół stare, nie posiadały wind, nie były wyposażone w odpowiednią infrastrukturę dydaktyczną. *Filologia germańska* mieściła się wówczas w budynku przy ulicy Sienkiewicza 21. Sale dydaktyczne nie były przystosowane do prowadzenia zajęć. Od roku akademickiego 2014-2015 Wydział Filologiczny zajmuje nowoczesny gmach przy ul. Pomorskiej 271/273 o powierzchni użytkowej 19.377,04 m². Budynek ma sześć kondygnacji: poziomy od -1 do 2 przeznaczone są na cele dydaktyczne, na poziomie 3 mieści się dziekanat obsługujący studentów i biuro dziekana, na poziomach 3 i 4 usytuowano pokoje wykładowców. Na parterze znajduje się stołówka oraz sklepik; na poziomach -1 i 1 działają punkty gastronomiczne, nadto w budynku rozmieszczone są automaty z napojami ciepłymi i zimnymi. W wydzielonych miejscach urządzono kąciki wypoczynku dla studentów; na najniższym poziomie znajduje się wyposażona w wygodne siedziska strefa relaksu. Podczas wizytacji władze Wydziału i kierunku zapewniły, iż budynek posiada nowoczesne zabezpieczenia, które spełniają wymogi BHP.

Wydział posiada łącznie 117 sal dydaktycznych; sale przydzielane są poszczególnym kierunkom studiów w zależności od potrzeb w danym semestrze, liczebności grup zajęciowych i

rodzaju zajęć. Należy podkreślić, iż przydział sal jest elastyczny – w razie potrzeby wykorzystywane są także sale przypisane innym kierunkom (w tym zakresie *filologia germańska* współpracuje obecnie z *filologią romańską* i *italianistyką*). Na pozytywną uwagę zasługuje działający na Wydziale Filologicznym system zarządzania salami on-line, który na bieżąco informuje o dostępności pomieszczeń w całym budynku i umożliwia personelowi administracyjnemu natychmiastowy przydział sal w zależności od bieżącego zapotrzebowania. Sale są odpowiednio wyposażone: we wszystkich znajdują się rzutniki, w niektórych dodatkowo telewizory z DVD. W całym gmachu jest dostęp do Internetu. Wydział posiada jedną, wspólną dla wszystkich studentów bibliotekę, sale komputerowe i sale do ćwiczeń fonetycznych.

Do dyspozycji Instytutu Filologii Germańskiej przeznaczonych jest 8 sal seminaryjnych dla grup od 24 do 48 studentów. Kierunek korzysta także z dużej auli wykładowej wyposażonej w sprzęt nagłaśniający, ekran i rzutnik multimedialny. W najbliższym czasie zasoby Wydziału i kierunku poszerzą się o specjalistyczne laboratorium fonetyczne Mentor PRO PC – zgodnie z zapisami Raportu Samooceny Wydział znajduje się w ostatniej fazie negocjacji, a środki na ten cel zostały przeznaczone przez Wydział Filologiczny (załącznikiem do Raportu Samooceny jest stosowana uchwała Rady Wydziału).

Pracownie komputerowe przystosowane są do zajęć z tłumaczeń. Na zajęciach prowadzący i studenci mogą korzystać z oprogramowania obejmującego: pakiety biurowe: MS Office 2010 (Word, Excel), Libre Office; narzędzia CAT I inne niezbędne do właściwego kształcenia.

Zasoby infrastrukturalne są w pełni przystosowane do potrzeb dydaktycznych na kierunku filologia germańska. Wyposażenie w sprzęt komputerowy i laboratoryjny daje pełną możliwość studentom filologii germańskiej osiągnięcia wszystkich założonych efektów kształcenia na tym kierunku.

Budynek jest w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych: posiada cztery windy (dwie 8-osobowe i dwie 12-osobowe), obszerne ciągi komunikacyjne, szerokie drzwi, toalety ze specjalnym wyposażeniem; na podłogach nie ma progów utrudniających poruszanie się na wózku. Budynek jest w pełni przygotowany do tego, by studenci z niepełnosprawnościami ruchowymi mogli w pełni brać udział w procesie kształcenia.

7.2

Oceniany kierunek w swej działalności dydaktycznej i naukowej korzysta ze wspólnej dla wszystkich jednostek Biblioteki Wydziału Filologicznego. Zajmuje ona dwa najniższe poziomy budynku i składa się z magazynów wyposażonych w regały przesuwne oraz z czytelnicy z wydzielonym księgozbiorem w wolnym dostępie. Jak stwierdzono w czasie wizytacji, oprócz księgozbioru podręcznego (wydzielonego), w czytelnicy wyodrębniono też specjalne regały, na których składowane są podręczniki (w większej liczbie egzemplarzy) używane przez pracowników na zajęciach; świadczy to o przemyślanej organizacji księgozbioru. Aparat podręczny przygotowany w czytelnicy dla studentów filologii germańskiej jest właściwy w stosunku do aktualnej oferty dydaktycznej w danym semestrze. W bibliotece jest w pełni dostępna literatura wskazana w kartach przedmiotów jako literatura podstawowa. Ilość podręczników wskazanych w sylabusach jest wystarczająca.

Czytelnicy wyposażona jest w zabezpieczający system RFID i posiada 72 miejsca (w tym 14 do pracy indywidualnej) oraz 15 stanowisk komputerowych (9 katalogowych i 6 z ogólnym dostępem do Internetu, w tym jedno stanowisko dla osób niepełnosprawnych). Czytelnicy mogą korzystać z

kserografu (w najbliższych planach, jak stwierdzono w czasie rozmów z władzami, jest zakup skanera z darmowym dostępem dla studentów).

Zasoby biblioteczne liczą 251 326 vol., w tym: wydawnictwa zwarte (książki) 228 785 vol., wydawnictwa ciągłe (czasopisma) 19 687 vol., zbiory specjalne 2 825 vol.

Literatura przedmiotu wskazana w kartach przedmiotu jako podstawowa jest dostępna dla studentów w bibliotece w odpowiedniej ilości. Zasoby książkowe dotyczące tematycznie filologii germańskiej są systematycznie uzupełniane. Zakupy czynione są ze środków własnych Wydziału Filologicznego oraz pozyskiwane jako dary DAAD czy Austriackiego Forum Kultury.

Biblioteka prenumeruje wiele tytułów czasopism krajowych i zagranicznych związanych z dyscyplinami właściwymi dla kierunków kształcenia i badań prowadzonych na Wydziale Filologicznym, w tym znaczną liczbę związaną z obszarami badawczymi i dydaktycznymi ocenianego kierunku. Czasopisma bieżące są dostępne głównie za pośrednictwem baz elektronicznych. W swoich zasobach biblioteka posiada następujące czasopisma germanistyczne:

1. Acta Universitatis Wratislaviensis
2. Folia Germanica
3. Fremdsprache Deutsch: Zeitschrift für die Praxis des Deutschunterrichts
4. Frühes Deutsch: Fachzeitschrift für Deutsch als Fremdsprache und Zweitsprache im Primarbereich
5. Info DaF. Informationen Deutsch als Fremdsprache
6. Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache
7. Jahrbuch der Grillparzer-Gesellschaft
8. Kulturaustausch: Zeitschrift für internationale Perspektiven
9. Lichtungen: zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik
10. Literatur und Kritik : Österreichische Monatsschrift
11. DE Magazin Deutschland
12. Manuskripte : Zeitschrift für Literatur und Kunst
13. Mitteilungen des Deutschen Germanisten-Verbandes
14. OderÜbersetzen: deutsch-polnisches Übersetzungsjahrbuch - Karl Dedecius
15. Sinn und Form: Beiträge zur Literatur
16. Studia Niemcoznawcze
17. Text + Kritik : Zeitschrift für Literatur
18. Die Weltwoche
19. Viceversa Literatur: Jahrbuch der Literaturen der Schweiz
20. Zeitschrift für Fremdsprachenforschung.
21. Zeitschrift für Interkulturelle Germanistik
22. Zeitschrift des Verbandes Polnischer Germanisten = Czasopismo Stowarzyszenia Germanistów Polskich.

Tradycyjne zasoby biblioteczne znajdujące się fizycznie w bibliotece uzupełniane są przez zasoby elektroniczne, do których studenci i pracownicy kierunku mają dostęp dzięki zintegrowanej sieci bibliotecznej (w większości przypadków także z komputerów domowych). W skład zasobów elektronicznych wchodzi bazy danych: subskrybowane, testowe i bazy zasobów otwartych. Do baz subskrybowanych należą m.in.: Cambridge Journals, Education Resource Information Center, EMIS, JSTOR, Oxford Journals, SAGE Journals (2008-2013), Taylor&Francis, Web of Science, Wiley

Online Library; w dostępie testowym dostępne są obecnie m.in. Edinburgh University Press Journals, JSTOR Early Journal Content oraz JSTOR Register&Read. Nadto dzięki pośrednictwu American Corner w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego dostępne są amerykańskie bazy elektroniczne bazy naukowe, takie jak American OneFile, ebrary, Literature Resource Center, ProQuest Research Library, czy US History in context.

7.3

Infrastruktura Wydziału i kierunku reprezentuje bardzo wysoki poziom wykraczający ponad standardy większości analogicznych wydziałów i kierunków w skali kraju. Dla utrzymania tego stanu i wprowadzania ewentualnych ulepszeń administracja stale monitoruje stan bazy dydaktycznej i reaguje na sygnalizowane przez studentów i wykładowców potrzeby, niedogodności i usterki. Zarządzeniem dziekana wprowadzono w tym celu dobre rozwiązanie systemowe, polegające na regularnie przeprowadzanej wśród studentów ankiecie oceniającej pracę dziekanatu oraz infrastrukturę Wydziału. Po przeprowadzeniu ankiety opracowywany jest zbiorczy raport (przedstawiony w załączniku do Raportu Samooceny), na podstawie którego postulaty studentów dotyczące doskonalenia infrastruktury są sukcesywnie realizowane. Przykładem jest tutaj utworzenie tzw. „strefy relaksu”, którą sugerowali studenci oraz poprawa dostępności Internetu w całym budynku. W opinii władz Wydziału i kierunku studenci, jako główni użytkownicy Wydziału, mają zapewniony wpływ na decyzje dotyczące zmian w infrastrukturze. Opinię taką wyrażali także sami studenci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym.

Udział nauczycieli akademickich w doskonaleniu infrastruktury jest mniej sformalizowany i polega na zgłaszaniu uwag i postulatów kierownictwu kierunku lub Wydziału. Dotyczy on także zakupów książek do biblioteki, o których decyduje kierownik jednostki po konsultacji z kierownikami zakładów, którzy z kolei zbierają zapotrzebowania od nauczycieli akademickich. Według opinii wyrażanych na spotkaniach z Zespołem Oceniającym ten sposób doskonalenia i wzbogacania infrastruktury jest efektywny i nie wymaga formalizacji.

Należy stwierdzić, iż Wydział właściwie dba o bazę biblioteczną i sukcesywnie ją rozwija, przeznaczając na ten cel odrębny fundusz. Pozwala to na odpowiednią aktualizację księgozbioru i zapewniają studentom oraz nauczycielom akademickim dostęp do najnowszych krajowych i zagranicznych publikacji naukowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura lokalowa, dydaktyczna i naukowa jest bez wątpienia mocną stroną Wydziału oraz kierunku i reprezentuje bardzo wysoki poziom wykraczający ponad standardy większości analogicznych wydziałów i kierunków w skali kraju. Baza lokalowa i jej wyposażenie stwarzają komfortowe warunki do prowadzenia badań naukowych oraz procesu dydaktycznego i zapewniają możliwości pełnej realizacji programu i zakładanych efektów kształcenia. Na Wydziale wprowadzono system umożliwiający efektywne doskonalenie infrastruktury pod względem potrzeb studentów; na rozwój infrastruktury dydaktycznej i naukowej (w tym zbiorów bibliotecznych) realny wpływ mają także nauczyciele akademicy. Na aktualizację zbiorów bibliotecznych przeznaczają się odpowiednio wysokie nakłady. Księgozbiór i zasoby elektroniczne zapewniają możliwość realizacji programu i efektów kształcenia oraz pracę badawczą nauczycieli akademickich i studentów.

Dobre praktyki

- Dobrą praktyką jest wprowadzenie na Wydziale Filologicznym systemu zarządzania salami dydaktycznymi. Jest to system on-line, który na bieżąco informuje o dostępności pomieszczeń w całym budynku i umożliwia personelowi administracyjnemu natychmiastowy przydział sal w razie bieżących potrzeb.

Zalecenia:

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci *filologii germańskiej* mają zapewnione wsparcie w procesie uczenia się zarówno ze strony nauczycieli akademickich, jak i władz Jednostki. Mogą oni korzystać z cotygodniowych konsultacji nauczycieli dydaktycznych, które – co potwierdzili obecni na spotkaniu z ZO PKA - odbywają się regularnie. Rzadko zdarza się, by któryś z pracowników był nieobecny, ale o nieobecności tej studenci są zawsze informowani z odpowiednim wyprzedzeniem. Konsultacje służą zarówno do zaliczania nieobecności czy zaległych kolokwiów, jak i do rozmowy o indywidualnych postępach w nauce czy o wyzwaniach i trudnościach związanych z realizacją projektów badawczych. Studenci mogą także kontaktować się z nauczycielami akademickimi za pomocą poczty elektronicznej. Tą drogą, ale także i w sposób tradycyjny prowadzący zajęcia przekazują studentom przygotowane przez siebie materiały do nauki (wydruki artykułów prasowych, naukowych, karty pracy, skrypty), tym samym ułatwiając im pod względem organizacyjnym przygotowanie się do zajęć.

System wsparcia materialnego studentów na ocenianym kierunku działa poprawnie. Studenci pozytywnie odnoszą się do działającego w ramach Jednostki systemu stypendialnego, choć wskazują, że jego zasady wymagają dodatkowych wyjaśnień (na przykład w ramach spotkania z Władzami Jednostki), gdyż pewnych problemów następuje im interpretacja algorytmów stypendialnych. Wnioski stypendialne są zdaniem studentów proste, a ich wypełnianie nie sprawia większych trudności.

W Jednostce od wielu lat aktywnie działa Koło Naukowe Germanistów „Mehr Licht”, kierowane przede wszystkim do studentów wizytowanego kierunku (koło w ostatnich miesiącach miało przerwę w działalności, jednakże studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że planowane jest jej wznowienie w niedługim czasie). Członkowie koła przez kilka lat angażowali się w działalność naukową – organizowali konferencje (m.in. Ogólnopolską

Konferencję studencką i doktorancką „Kognitywne aspekty badań nad językiem, literaturą i kulturą” w kwietniu 2017 roku, „NOWE MEDIA w Języku, Kulturze i Literaturze” w kwietniu 2015 roku), przygotowywali szkolenia (Studenckie rozmowy - szkolenie "Pomoc koleżeńska dla I-go roku") oraz angażowali się w projekty miejskie i wydziałowe, w tym Dni Kultury Niemieckiej. Podczas spotkania z ZO PKA Władze Jednostki zapewniły, że studenci kierunku mają możliwość działania we wszystkich kołach naukowych prowadzonych w Jednostce oraz iż koła naukowe mają zapewnione odpowiednie wsparcie finansowe.

Podczas wizytacji ZO PKA dostrzegł problem z działalnością wydziałowego samorządu studenckiego. Obecni na spotkaniu przedstawiciele samorządu wskazali na występowanie licznych trudności, które sprawiły że przez ostatnie lata samorząd prawie nie funkcjonował. Studenci dwukrotnie podejmowali próby uzupełnienia składu samorządu i wznowienia działalności, jednakże z uwagi na brak wiedzy dotyczącej zasad jego funkcjonowania (co nie budzi wątpliwości w kontekście okoliczności, iż studenci kierunku przez kilka lat działalnością samorządową się nie zajmowali) dotychczasowe próby nie zakończyły się sukcesem. Wskazać należy, że osoby będące obecnie członkami samorządu nie zostały wybrane w ramach powszechnych wyborów. Podnieść również należy, że ogół studentów wizytowanego kierunku nie ma praktycznie żadnej wiedzy na temat możliwości działania w ramach samorządu studenckiego (nie wiedzą że powinny odbywać się wybory, nie znają możliwości wpływu przedstawicieli studentów na procesie doskonalenia jakości kształcenia czy zmiany w programach studiów). Obecni członkowie samorządu przyznali, że nie mają know-how dotyczącego działalności samorządowej, a co za tym idzie samoorganizacja zajmuje im bardzo wiele czasu. To zatem przede wszystkim brak wiedzy, doświadczenia i kontaktu z poprzednimi członkami samorządu oraz pomocy ze strony samorządu uczelnianego, a nie niechęć studentów do samoorganizacji jest przyczyną przedłużających się problemów z organizacją i działalnością reprezentacji studenckiej na Wydziale Filologicznym. Warto, by Władze Jednostki oraz poszczególnych Instytutów, w tym Instytutu Filologii Germańskiej udzieliły studentom odpowiedniego wsparcia merytorycznego oraz pomocy w organizacji struktur (czego nie należy mylić z ingerencją w decyzyjność gremiów studenckich) i promowaniu idei samorządności. Należy podkreślić, że członkowie obecnego samorządu doceniają pomoc władz dziekańskich przy organizacji pierwszych podejmowanych przez nich projektów.

Jednostka zapewnia kompleksowe wsparcie w procesie uczenia się osobom z niepełnosprawnościami, przy czym każdorazowo pomoc ta ma charakter zindywidualizowany. W przypadku studentów, którzy potrzebują pomocy, z inicjatywą występuje Pełnomocnik Dziekana ds. Osób Niepełnosprawnych. Jego zadaniem jest wsparcie studenta w kontakcie z wykładowcami (często Pełnomocnik osobiście kontaktuje się z nauczycielami akademickimi i przekazuje informacje o potrzebach studenta). Studenci niepełnosprawni uczestniczą w miarę możliwości we wszystkich zajęciach przewidzianych planem studiów, jeśli jednak istnieją pewne problemy (np. konieczność przerw w nauce), sposób uczestnictwa ustala się indywidualnie (podobnie z egzaminami i zaliczeniami, np. studenci mają wtedy zapewnione więcej czasu na napisanie egzaminu, zmienia się jego formę bądź termin). Jednostka wiele uwagi przywiązuje do integracji studentów z niepełnosprawnościami z grupami studenckimi, np. organizowane są między innymi wspólne przedstawienia teatralne. Wsparcia studentom z niepełnosprawnościami udziela się także na poziomie uczelni. Powołano np. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień. Zajmuje się ono organizacją warsztatów dla

nauczycieli dydaktycznych w zakresie niepełnosprawności, uzależnień i zdrowia psychicznego (konsultacje dotyczące wsparcia studentów z różnymi niepełnosprawnościami oraz dostosowywania materiałów dydaktycznych), przeprowadza warsztaty dla osób niepełnosprawnych (również mentoring i coaching, dla osób indywidualnych i grup), organizuje konferencje ((Nie)Pełnosprawny Student), udziela wsparcia psychologicznego, zapewnia bezpłatny transport z miejsca zamieszkania na uczelnię i z powrotem, prowadzi wypożyczalnię sprzętu (dyktafony dla osób niewidzących, przenośne powiększalniki elektroniczne), zapewnia pomoc tłumacza języka migowego oraz możliwość uczestnictwa w pracach grup rehabilitacyjnych (pływanie korekcyjne, gimnastyka zdrowotna).

W indywidualnych sprawach studenckich, w zależności od ich przedmiotu, studenci mają możliwość korzystania z pomocy Prodziekanów, Koordynatora ds. praktycznej nauki języka, Koordynatora ds. punktów ECTS oraz Dyrektora Instytutu Filologii Germańskiej. Dodatkowo każdym rocznikiem studentów zajmuje się opiekun roku. Studenci bardzo pozytywnie odnoszą się do wsparcia udzielanego im przez wskazane osoby, szczególnie zaś przez Prodziekana ds. studenckich. Studenci nie mają problemów z dostępem do osób funkcyjnych. W sprawach administracyjnych korzystają z obsługi dziekanatu, do którego obowiązuje tzw. „wirtualna kolejka”. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali na problemy związane z pracą dziekanatu: nieuprzejmość pracowników zajmujących się wizytowanym kierunkiem, zwracanie się do studentów w sposób nieodpowiedni, które ich zdaniem wymagają pilnego rozwiązania. Studenci mają możliwość korzystania z indywidualnej organizacji studiów oraz indywidualnego programu studiów. W 2016 roku w Jednostce pierwszy raz zorganizowano Galę Absolwenta stanowiącą uroczyste zakończenie procesu kształcenia.

Jednostka wspiera studentów w zdobywaniu doświadczeń zawodowych, utrzymując kontakty z firmami oferującymi wartościowe praktyki zawodowe. Z jednej strony duże zapotrzebowanie łódzkich przedsiębiorstw na absolwentów UŁ z dobrą znajomością języka niemieckiego, z drugiej starania jednostki sprawiają, że studenci wizytowanego kierunku w niewielkim stopniu korzystają z pomocy Biura Karier UŁ, które koncentruje się na wspomaganie studentów we wchodzeniu na rynek pracy. Zadaniem Biura jest prowadzenie bazy płatnych staży, projektów (m.in. kreator kariery w ramach którego studenci mogą skorzystać z programu mentoringowego), doradztwa zawodowego, szkoleń i warsztatów (potencjał zawodowy, tworzenie dokumentów aplikacyjnych, rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja, akademia kompetencji) czy udzielanie pomocy w założeniu własnej formy. Biuro jest także współorganizatorem Uniwersyteckich Targów Pracy. Działania biura nie uwzględniają specyficznych potrzeb studentów poszczególnych kierunków, ale adresowane są do studentów całej uczelni. Z uzyskanych przez ZO PKA informacji wynika, że w 2017 roku tylko kilka osób z *filologii germańskiej* skorzystało z jego Biura.

Wsparcie udzielane studentom jest przedmiotem cyklicznej ankietyzacji w zakresie oceny pracy dziekanatów (m.in. kompetencja pracowników dziekanatu, godziny otwarcia, ogólna ocena pracy). W pozostałych aspektach opieka nad studentami nie jest monitorowana. Wprawdzie Władze Jednostki przyznały, że biorą pod uwagę opinie studentów dotyczące wszystkich aspektów działania Jednostki, jednakże nie wskazano przykładów uwzględnienia opinii studenckich w procesie doskonalenia systemu opieki. Studenci podczas spotkania z ZO PKA podnieśli, że nie są zapoznawani z wynikami przeprowadzanych ankiet.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

W Jednostce funkcjonuje skuteczny system wsparcia i opieki nad studentami w procesie uczenia się. Studenci mają zapewnioną pomoc przede wszystkim ze strony nauczycieli akademickich, ale szczególnie pozytywnie oceniają zaangażowanie w rozwiązywanie ich spraw indywidualnych przez Dyrektora Instytutu, Koordynatora ds. punktów ECTS oraz Koordynatora ds. praktycznej nauki języka, a także Prodziekana ds. studenckich. Jednostka wiele uwagi przykładła do opieki nad studentami z niepełnosprawnościami. Metody wsparcia dostosowywane są do indywidualnych potrzeb. Wydział zapewnia także wsparcie merytoryczne i finansowe kołom naukowym. Spore problemy z działalnością ma natomiast samorząd studencki, który od kilku lat praktycznie nie funkcjonuje, a brak dostatecznego zaangażowania Wydziału w promowanie idei samorządności nie sprzyja pokonaniu trudności ze studencką samoorganizacją. Studenci wskazali również na słabości w pracy dziekanatu (nieuprzejmość). Słabą stroną systemu wsparcia studentów jest jego monitorowanie. Cyklicznej studenckiej ewaluacji podlega jedynie działanie dziekanatów.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Zaleca się większe wsparcie odradzającego się na Wydziale Filologicznym samorządu studenckiego ze strony władz jednostki, ale i pracowników naukowo-dydaktycznych poprzez kształcenie odpowiednich kompetencji społecznych, upowszechnianie wiedzy na temat roli samorządu studenckiego w funkcjonowaniu uczelni oraz zasad wyboru i działania reprezentacji studenckiej, finansowanie akcji promujących idee samorządności oraz projektów studenckich służących integracji i aktywizacji studentów.
- Zaleca się podjęcie działań mających na celu monitorowanie i doskonalenie systemu wsparcia i opieki nad studentami w zakresie wykraczającym poza ocenę dziekanatu i w formie dostosowanej do specyfiki kierunku.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Uderza szczupłość środków finansowych pozyskanych z grantów (323,8 tys.) i całkowity brak finansowania z patentów, badań zleconych i programów międzynarodowych. (...) Pożądana byłaby większa aktywność w pozyskiwaniu projektów międzynarodowych.	Zalecenie zostało zrealizowane. Wydział pozyskał liczne środki zewnętrzne (granty MNiSW, NCN, przychody z programów międzynarodowych, funduszy strukturalnych).

Wskazane byłoby redagowanie dysertacji w języku obranej specjalizacji.	Zalecenie zostało zrealizowane. Prace dyplomowe w języku niemieckim.
Zespół Oceniający zaleca objęcie obligatoryjnymi praktykami wszystkich studentów.	Zalecenie zrealizowane. Praktyki studenckie są integralną częścią realizowanego programu studiów.
Pożądane byłoby zmniejszenie liczebności grup studenckich na zajęciach z praktycznej znajomości języka.	Uwzględniając zalecenie Zespołu Oceniającego PKA przy podziale studentów na grupy stosuje się zasadę nieprzekraczania jej liczebności powyżej 15 osób, co zapewnia efektywność procesu kształcenia.
Pożądane byłoby wciągnięcie studentów w prace na rzecz zapewniania jakości kształcenia.	Przedstawiciel studentów jest członkiem Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, jednakże nie angażuje się w prace Komisji. Do czasu przeprowadzania wizytacji nie udało się również zachęcić studentów do udziału w pracach Rady Wydziału. Władze Wydziału zadeklarowały podjęcie dalszych starań zachęcających studentów do większej aktywności na rzecz zapewnienia jakości kształcenia.
Wskazane wydaje się także promowanie i wyróżnianie najlepiej ocenionych nauczycieli akademickich	Zalecenie wykonane. Nauczyciele akademicy są oceniani przy użyciu arkusza ewaluacyjnego. Następnie na podstawie zebranych tą drogą danych następuje decyzja o przyznaniu i wysokości dodatku motywacyjnego.
Użytkowane pomieszczenia nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych	Nowy budynek wydziału jest w pełni dostosowany do osób z niepełnosprawnością.
Lepsze, choć nie w pełni satysfakcjonujące jest wyposażenie w sprzęt (komputery, sprzęt multimedialny, itp.)	Infrastruktura Wydziału uległa zdecydowanej poprawie (przeniesienie do nowego gmachu). Obecnie Wydział dysponuje nowoczesnie wyposażonymi laboratoriami (w tym nowo otwarte laboratorium fonetyczne).